

Парциальная образовательная программа дошкольного образования
«Уран гархан ‘Умелые ручки’»
для детей от 3 до 7 лет

Авторы: Доржиева А.А., Анзанова Б.Д., Ахмадеева Г.Г., Будаева С.Ш.

1. Целевой раздел

1.1. Пояснительная записка

«Истоки способностей и дарования детей – на кончиках их пальцев... Чем больше уверенности и изобретательности в движениях детской руки, чем тоньше взаимодействие руки с орудием труда, тем ярче творческая стихия детского разума...».

В.А. Сухомлинский

Художественно-эстетическое развитие – важнейшая сторона воспитания ребенка. Оно способствует обогащению чувственного опыта, эмоциональной сферы личности, влияет на познание нравственной стороны действительности, повышает познавательную активность.

Парциальная программа «Уран гархан ‘Умелые ручки’» ориентирована на создание монолингвальной речевой развивающей этнокультурной среды на бурятском языке и на приобщение детей к традиционной культуре бурятского народа.

У бурятского народа замечательные традиции и обычаи, которые чтят и передают из поколения в поколение. Сохранение национальных художественных традиций долг современного поколения бурят. Приобщение детей-бурят к национальным духовным ценностям родного народа, включать их в трудовые операции, исконно практикуемые в народе, будет положительно влиять на их воспитание, уважительному отношению к природе, нравственному качеству, наличием гуманности.

Одной из главных традиционных ценностей любого народа является язык. Он – хранит и ретранслирует духовные ценности, выражает менталитет, углубляет у этнофоров ощущение принадлежности к данному этносу. Языку присуща важнейшая функция в формировании национального самосознания, без которого не может быть самой этносоциальной целостности. Сегодня остро стоит проблема сохранения и развития бурятского языка. Поэтому, реализация программы предусмотрена на бурятском языке в целях развития бурятской речи детей дошкольного возраста,

Образовательная парциальная Программа «Уран гархан ‘Умелые ручки’» направлена на развитие художественного творчества детей дошкольного возраста в области декоративно-прикладного искусства.

Художественный ручной труд дает богатый развивающий потенциал для детей. Программа способствует самореализацию в творчестве, развитию творческих способностей, неповторимой индивидуальности, расширение кругозора, воспитание на традициях бурятского народа с учетом современных условий жизни, семьи, быта, дизайна.

Программа дополнительного образования «Уран гархан ‘Умелые ручки’» относится к *художественно-эстетической направленности*.

Уровень усвоения программы общекультурный.

Парциальная программа «Уран гархан ‘Умелые ручки’» направлена на приобщение детей к традиционной культуре бурятского народа и формирование творческих способностей, художественного вкуса средствами искусства и разработана для детей 3-7 лет.

Программа включает следующие разделы:

1. Модуль «Хүхюутэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования) от 3 - 5 лет)
2. Модуль «Уран баримал» «Тестоластика». (5-6 лет)
3. Модуль «Һэеы даралга» (Фелтинг) (6-7 лет)
4. Модуль «Шэдитэ морин һүүл» (Изделия из конского волоса) (6-7 лет)

Срок реализации парциальной программы «Уран гархан ‘Умелые ручки’» 4 года. Возраст детей: 3 года -7 лет.

1.2. Цели и задачи программы

Цель программы: развитие бурятской речи, формирование духовных качеств, эстетического вкуса у детей на основе приобщения к традиционной культуре бурят, развития творческих способностей через народное декоративно-прикладное искусство бурятского народа.

Общие задачи Программы:

- развитие родной бурятской речи;
- ознакомление детей со свойствами различных материалов;
- развитие мелкой моторики рук, технические навыки, фантазию, творческие способности;
- воспитание интереса к народным традициям, эстетического отношения к действительности, трудолюбия, аккуратности, усидчивости, терпения, умения довести начатое дело до конца, взаимопомощи при выполнении работ.

Модуль «Хүхюутэй хургаханууд»

(Нетрадиционная техника рисования, от 3 - 5 лет)

Изобразительное творчество-бурят является одним из древнейших направлений бурятского искусства. Каждый ребенок рождается художником. Нужно только помочь ему разбудить в себе творческие способности, открыть

его сердце добру и красоте, помочь осознать свое место и назначение в этом прекрасном мире.

Нетрадиционные приемы изобразительной деятельности развивают у детей дошкольного возраста воображение, творческое мышление и творческую активность. Нетрадиционные техники рисования демонстрируют необычные сочетания материалов и инструментов. Становление художественного образа у дошкольников происходит на основе практического интереса в развивающей деятельности. Рисование необычными материалами, оригинальными техниками позволяет детям ощутить незабываемые положительные эмоции. Нетрадиционное рисование доставляет детям множество положительных эмоций, раскрывает новые возможности использования хорошо знакомых им предметов в качестве художественных материалов, удивляет своей непредсказуемостью. Оригинальное рисование без кисточки и карандаша расковывает ребенка, позволяет почувствовать краски, их характер, настроение. Незаметно для себя дети учатся наблюдать, думать, фантазировать.

Применение нетрадиционной техники рисования "Кляксография" (выдувание трубочкой) не только интересное, увлекательное, но и очень полезное занятие, укрепляет силу лёгких и дыхательную систему ребёнка в целом. Рисование нетрадиционным способом бурятских национальных орнаментов способствует формированию умения сравнивать, определять объекты (на что они похожи, какие цвета используются чаще всего в этом виде росписи) и т.д.

Задачи (3-4 лет):

- развивать родную бурятскую речь;
- знакомить детей с различными видами изобразительной деятельности, многообразием художественных материалов;
- познакомить с элементарными бурятскими узорами;
- обучать приемам нетрадиционной техники рисования и способам изображения с использованием различных материалов;
- развитие художественно - творческих способностей у детей средствами нетрадиционных техник рисования;
- воспитывать интерес к изобразительному искусству (нетрадиционному рисованию), эстетическое отношение к окружающему миру, обогащать эмоциональную сферу ребенка.

Задачи (4 -5 лет):

- развивать родную бурятскую речь;
- продолжать знакомить детей с различными видами изобразительной деятельности, многообразием художественных материалов;
- продолжать обучать приемам нетрадиционной техники рисования и способам изображения с использованием различных материалов;
- познакомить детей с понятием «орнамент»;
- приобщать детей к декоративной деятельности: показать способы раскрашивания элементов национального орнамента;

- способствовать творческому применению сформированных умений и навыков по декоративному рисованию на силуэтах одежды, головных уборов, обуви, предметах быта, разнообразию используемых элементов национального орнамента;
- рассматривать вместе с детьми работы и побуждать к рассказу о том, что нарисовано;
- привлекать детей к выполнению коллективных работ декоративно-прикладного искусства.

Планируемые результаты:

К завершению первого года обучения по программе (3 -4 лет):

- владеют навыками нетрадиционной техники рисования;
- умеют рисовать пальцами, ладонью, кулаком;
- проявляют интерес к изобразительной деятельности.

К завершению второго года обучения по программе (4 -5 лет):

- владеют навыками нетрадиционной техники рисования;
- применяют разнообразные приемы нетрадиционного рисования;
- выполняют узоры по мотивам народного декоративно – прикладного искусства;
- самостоятельно используют нетрадиционные материалы и инструменты;
- дают мотивированную оценку результатам своей деятельности;
- проявляют интерес к изобразительной деятельности;
- умеют рисовать пальцами, ладонью, кулаком, создавая композицию;
- используют нетрадиционные техники рисования: оттиск, по-мокрому, восковые мелки + акварель, тычок жесткой полусухой кистью, рисование ватной палочкой, граттаж (черно-белый, цветной), монотипия;
- проявляют фантазию и творческое мышление, дорисовывая предложенные пятна, линии, точки;
- используют различные цвета и оттенки для создания выразительности образов.

Методы, используемые при организации занятий с детьми: тычок жесткой полусухой кистью, рисование пальчиками, рисование ладошкой, оттиск пробкой, оттиск печатками из картофеля, обрывание бумаги, скатывание бумаги, оттиск поролоном, оттиск пенопластом, оттиск печатками из ластика, оттиск смятой бумагой, восковые мелки + акварель, свеча + акварель, печать по трафарету, набрызг, отпечатки листьев.

Модуль «Уран баримал» (Тестопластика, 5-6 лет)

Тестопластика – осязаемый вид творчества. Ребёнок не только видит то, что создал, но и трогает, берёт в руки и по мере необходимости изменяет.

Соленое тесто – чудесный материал для работы, пластичный, мягкий, интересный. Соленое тесто имеет ряд преимуществ перед пластилином. Оно

более пластично, его легко формовать, не пачкает руки. Изделия из соленого теста более долговечны, легко раскрашиваются красками и фломастерами. Из соленого теста можно изготавливать как плоские, так и объемные фигуры, они легко приклеиваются к бумаге, что позволяет создавать красивые композиции и настенные панно. Кроме того, соленое тесто является экологически чистым продуктом.

Технология тестопластики способствует развитию мелкой моторики руки у детей дошкольного возраста. Лепка способствует развитию зрительного восприятия, памяти, внимания, образного, логического мышления, привитию ручных умений и навыков, повышает сенсорную чувствительность, формирует эстетические вкусы, развивает чувство прекрасного. Данная технология создает предпосылки овладения письмом, развитию связной родной бурятской речи.

Технология тестопластики актуализирует проблему приобщения детей к национальной культуре бурятского народа. Изготовление предметов быта, используемые в традициях гостеприимства, празднования белого месяца, сурхарбаан и т.д. приобщает детей к материальной культуре бурят и служат средством формирования основ этической культуры дошкольника, что составляет фундаментальные основы этноэтических традиций бурятского народа.

Реализация технологии предусматривается в форме игры, познавательной и исследовательской деятельности, в форме творческой активности, обеспечивающей художественно-эстетическое развитие.

Задачи модуля:

- развивать родную бурятскую речь;
- познакомить детей с историей возникновения тестопластики;
- развивать интерес к лепке;
- развивать мелкую моторику рук, воображение, мышление (логическое и абстрактное), эстетическое восприятие;
- совершенствовать умение лепить из целого куска теста, дополнять ее мелкими деталями, украшать при помощи стеки, штампа, налеха;
- формировать умение лепить по представлению героев бурятских народных сказок для последующего использования фигурок в настольном театре;
- закрепить знания о композиции, основах цветоведения, способах и приемах лепки (пластический, конструктивный, комбинированный; скатывание, раскатывание, оттягивание, сглаживание, вдавливание, прижимание, примазывание);
- воспитывать умение трудиться, добиваться получения желаемого результата, умение довести начатое до конца, аккуратность.

Планируемые результаты:

- владеют приемами тестопластики (скатывание прямыми и круговыми движениями, сплющивание, расплющивание, вытягивание отдельных частей из целого куска, прижимание, примазывание, лепка из нескольких частей);
- создают и составляют композицию из отдельных элементов;

- применяют шаблоны, подбирают подходящие инструменты для лепки;
- научатся работать с природным и бросовым материалом;
- украшают поделки различным дополнительным и природным материалом;
- оформляют предметы мелкими деталями, вылепленными из теста;
- проявляют бережное отношение к произведениям искусства, к материалам, а также аккуратность и собранность, уважение, доброжелательность к сверстникам и взрослым, работающим с ними в процессе создания коллективной (парной) работы.

Методы, используемые при организации занятий с детьми:

1. **Наглядный** (показ готовых образцов поделок, рассматривание игрушек, скульптуры и т.д., рассматривание иллюстраций из книг, фотографий, картин и т.д., показ приемов выполнения задания, показ технологических приемов.)
2. **Словесный** (беседа, пояснения, вопросы, художественное словопрактический (выполнение работы));

Способы лепки:

1. **Конструктивный** – лепка предмета из отдельных кусочков (раскатывать, вытягивать, сплющивать, прищипывать, соединять вместе).
2. **Скульптурный** – из целого куска. Превращая его в фигуру.
3. **Комбинированный** – сочетание в одном изделии разных способов лепки.
4. **Модульная лепка** – составление объемной мозаики или конструирование из отдельных деталей.
5. **Лепка на форме** – использование готовых форм под основу.

Технические приемы лепки (бывают ладонные и пальцевые):

Разминание, сминание. Многократное надавливание руками и пальцами на кусок теста.

Отщипывание. Отделение от большого куска теста небольших кусочков при помощи большого и указательного пальцев руки. Для этого сначала прищипывают от края большого куска небольшой кусочек, а затем отрывают его.

Скатывание. Формирование больших и маленьких шариков при помощи круговых движений между прямыми ладонями или ладонью и столом. Положить кусочек теста между ладонями, немножко прижать и выполнять кругообразные движения, чтобы получился шарик. Шарик нужно периодически поворачивать, чтобы он стал круглым.

Раскатывание. Формирование из куска «колбасок» (фигур цилиндрической формы разного размера) путем скатывания его движениями вперед-назад между прямыми ладонями или ладонью и столом. Для шарика – движения круговые. Скатать шарик и прямолинейными движениями рук преобразовать в цилиндр. Яйцо получится, если руки поставить наклонно (под углом) относительно друг друга и выполнить раскатывание.

Сплющивание, расплющивание. Сжатие куска с целью придания ему плоской формы. Небольшой кусочек сплющивается двумя пальцами –

большим и указательным. Средний кусочек – придавливаем с помощью ладошки к плоской поверхности. Чтобы получить лепешку или диск, сначала скатывают шарик, потом его сильно сдавливают между ладошками, или прижимают ладошкой к столу.

Вдавливание. Путем нажатия большого и указательного пальца на комочек теста делается небольшое углубление.

Прищипывание. Придает определенную фактуру поверхности изделия, что необходимо при выполнении мелких деталей на крупной модели. Для этого большим и указательным пальцами оттягивают небольшой край и заостряют.

Оттягивание. Похоже на предыдущий прием, но после захвата теста его оттягивают и формируют новый элемент или деталь.

Заострение, зачищивание. Одним или двумя пальцами прижимают кусочек теста со всех сторон до получения острого конца.

Заглаживание, сглаживание. Применяется для создания плавного перехода от одной детали к другой при соединении и для закругления. Выполняется пальцами или стеком. Одновременно можно удалить излишек теста

Разрезание. Разделение бруска стеком или резачком на отдельные куски.

Соединение. Прикладывание и несильное прижатие деталей друг к другу. При этом нужно соизмерять силу и не допускать деформации деталей.

Примазывание. Детали прилепляются друг другу и указательным пальцем сглаживаются, смазываются. При этом тесто с одной детали будет переходить на другую.

Скручивание. Придание формы спираль.

Налепы. Оформление, дополнение изделия отдельными мелкими деталями.

Процарапывание. Соскабливание слоя теста острым предметом. Бывает многослойным.

Способы оформления и декорирования:

1. оттягивание с моделированием (клювик, ушки)
2. зачищивание (лепестки)
3. загибание (край тарелочки)
4. использование приспособлений (валики, гребни, острые предметы)
5. дополнение другими материалами (налепы другого цвета, семена, крупы, ракушки)

Модуль «Һэеы даралга»

(Фелтинг, 6-7 лет)

Возрождение национальных традиций и обычаев является актуальным на сегодняшний день. Изучая значение и изготовление войлока, мы больше узнаем о традициях своего народа. Буряты – скотоводы издавна производили в домашних условиях практически все необходимое для удовлетворения потребностей в разнообразных предметах хозяйства и быта. Все члены семьи в особенности женщины обрабатывали шерсть, катали войлок, изготавливали нитки, шили, участвовали в обработке кожи. Очень важное значение в быту имела обработка шерсти и изготовление из нее войлока и других

необходимых изделий. В наше время использование натуральной шерсти становится редкостью. Войлок являлся ярким произведением искусства.

Валяние – поистине завораживающий вид творчества, это прекрасная возможность научиться делать украшения, предметы интерьера, моделировать объемные фигуры, составлять панно из кусочков шерсти и т.д.

Актуальность данного вида декоративно-прикладного искусства заключается в том, что простой ручной труд помогает развивать у детей фантазию, творческое мышление, выдумку. Он способствует привитию определённых трудовых навыков и умений, развивает творческие способности детей, их художественный вкус. Развивается мелкая моторика рук, что будет в дальнейшем способствовать освоению письма, а также стимулировать деятельность мозга.

Каждый ребенок, занимающийся изготовлением изделий из шерсти, творческая неповторимая личность со своей фантазией и выдумкой, собственным мировоззрением. Ребята об этом узнают, взяв в руки приятную на ощупь и разноцветную на вид прядь шерсти. Взаимодействие с теплой мягкой шерстью благотворно влияет на нервную систему, снимает стрессы, успокаивает, доставляет массу удовольствия детям.

Вкладывая душу в свои работы, дети познают и раскрывают себя, учатся понимать язык рукоделия, разбираться в законах композиции, осваивают историю через валяние шерсти.

Различают два вида валяния: **сухое и мокрое.**

Сухое валяние – процесс изготовления изделий при помощи специальных игл, которые перемешивают и путают волокна шерсти.

Мокрое валяние – выполняется при помощи воды и мыла. Шерсть смачивается мыльным раствором, и валяние происходит в процессе трения.

Задачи:

- обучение детей технике сухого валяния, мокрого валяния, выкладывания шерсти;
- учить наклеивать готовые формы, составлять из них изображения готовых предметов, совершенствуя ориентировку на плоскости.
- развивать моторные навыки, образное мышление, внимание, фантазию, творческие способности;
- развивать умение безопасно пользоваться инструментами при работе;
- воспитывать любовь и уважение к традициям и культуре родной земли.

Планируемые результаты:

- владеет основными приемами работы с шерстью: сухое валяние, мокрое валяние, выкладывание шерсти;
- владеет инструментами для валяния;
- умеет подбирать шерсть, украшать, декорировать изделие при помощи бусин, паеток;
- умеет создавать из шерсти цветы, панно, картины;

- наличие интереса к трудовой деятельности, стремление к творческому самовыражению через работу с шерстью.

Методика включает в себя четыре этапа:

1. Знакомство с шерстью, ее свойствами: мягкость, легкость, волокнистость, способность к распушению и методами работы: щипание, вытягивание, настригание, скручивание и скатывание.

2. Рисование из шерсти на плоскости в технике многослойного выкладывания шерстяных волокон. Дети учатся аккуратно отделять прядки шерсти методом «вытягивания» и раскладывать в соответствии с замыслом. Работы оформляются под стекло.

3. Сухое валяние – процесс изготовления изделий при помощи специальных игл, которые перемешивают и путают волокна шерсти.

4. Картины в технике «мокрого валяния». Используя навыки аккуратной работы с шерстью, полученные на предыдущих этапах, дети выкладывают картины. Затем в технике «мокрого валяния» формируют войлочное полотно.

Применяя технику работы с шерстью, можно создать целые картины творчества детей. Знакомит детей с секретами создания работ, используя шерсть. Работы детей могут использоваться в оформлении групп, поздравительных открыток, для участия в тематических выставках, в качестве подарков родителям.

Модуль «Шэдитэ морин һүүл» (Изделия из конского волоса, 6-7 лет)

Конский волос – красивый, экологически чистый, натуральный, природный материал. Получают его при стрижке коней. Конский волос имеет много особенностей, отличающих ее от других видов шерсти и придающих ей длительно уникальные целебные свойства. Конский волос внутри полый, что обеспечивает ему дополнительные теплоизолирующие свойства и легкость.

При изготовлении не используются красители. Вся цветовая гамма достигается сочетанием натуральных цветов конского волоса. В старину им, как нитками, сшивали и украшали бытовые и хозяйственные вещи. Плетением из конского волоса создавались обереги, детские игрушки, необходимые для жизни хозяйственная утварь (коврики, кнут, повод, узда, и т.д.), расшивалась берестяная посуда и т. д. Это искусство ныне считается почти утраченным.

Плетение из конского волоса – увлекательная и интересная работа, которая развивает творческое мышление, расширяет интерес к прикладному искусству народов. Также занятия плетением из конского волоса улучшают здоровье мастера, потому что происходит точечный массаж пальцев руки, где сконцентрированы все важные точки организма человека. Изделия из

конского волоса является творением вечным, ибо конский волос не берет время, ему не страшны солнечный свет, влага, мороз.

С целью привить детям традиции наших предков, вызвать интерес к прикладному искусству своего народа, знакомим детей со свойствами материала, техникой плетения, учим подбирать по цвету. После того, как ребенок усвоит навыки плетения веревки, он может изготовить простые узоры, орнаменты, украшения с применением конского волоса.

Задачи:

- развитие родной бурятской речи;
- приобщение детей к национальным традициям на основе работы с конским волосом, повышение интереса к изделиям из конского волоса;
- ознакомление детей с конским волосом, подбором цвета, техникой плетения, изготовления изделий из конского волоса;
- развитие творческих способностей детей;
- воспитывать любовь и уважение к родному краю, любовь к труду, самостоятельность, целеустремленность.

Планируемые результаты:

- расчесывать, отделять волос по цвету;
- сучение волос, плетение жгута;
- изготавливать узоры, орнаменты, украшения с применением конского волоса;
- уметь правильно пользоваться острыми, режущими предметами.

1.3. Подходы и принципы построения программы

Содержательную основу парциальной Программы составляет культурно-исторический, этнокультурологический, системно-деятельностный подходы к развитию ребенка и организации образовательной этнокультурной среды.

Согласно *культурно-историческому подходу*, развитие человека происходит путем присвоения исторически выработанных (культурных) форм и способов деятельности. Основоположник данного подхода Л.С. Выготский отмечал, что развитие мышления и других психических процессов ребенка в первую очередь осуществляется через освоение им «культурных» знаков (речи, языка, образов, символов) в процессе общения с другими людьми.

Этнокультурологический подход основан на учете ключевых этнокультурных традиций родного бурятского народа с целью формирования этнокультурной личности в процессе ее инкультурации посредством приобщения детей к традиционной культуре на родном бурятском языке, а также формирования личностной этнической культуры, толерантности, способности к восприятию и ретрансляции культуры своего народа, к межэтническому и межкультурному общению (С.Ц. Содномов).

В основе *системно-деятельностного подхода* лежит представление о том, что развитие всех сторон личности ребенка определяется характером

организации его деятельности. Организация образовательного процесса согласно данному подходу (А.Г. Асмолов, П.Я. Гальперин, В.В. Давыдов, А.В. Запорожец, А.Н. Леонтьев, С.Л. Рубинштейн и др.) предполагает развитие самой деятельности, ее основных компонентов (мотивов, целей, действий, способов действий или операций), в результате чего ребенок развивается как субъект этой деятельности (деятель).

Система принципов, положенная в основу парциальной Программы, реализует системно-деятельностный подход на основе общей теории деятельности (О.С. Анисимов, Г.П. Щедровицкий и др.).

Принципы *системно-деятельностного* подхода позволяют каждому педагогу создать образовательную этнокультурную среду, отвечающую современным требованиям.

Принцип психологической комфортности. Взаимоотношения между детьми и педагогами строятся на основе доброжелательности, поддержки, доверия и конструктивной взаимопомощи.

Принцип деятельности. Основной акцент делается на организации самостоятельных детских «открытий» в процессе художественно-эстетических видов деятельности детей (в игре, познавательной и исследовательской деятельности, рисовании, общении и пр.); педагог выступает, прежде всего, как организатор образовательного процесса.

Принцип целостности. Стратегия и тактика воспитательно-образовательной работы с детьми опирается на представление о целостной жизнедеятельности ребенка. У ребенка формируется целостное представление о мире, себе самом, социокультурных отношениях.

Принцип этнокультурности. Создаются условия для решения задач развития этнического самосознания, толерантности, способности к общению, а также освоения ценностей родной бурятской культуры, приобретения этнокультурных знаний, умений, которые обеспечивают становление ребенка дошкольного возраста.

Принцип возрастосообразности. Стратегия эстетического развития ребенка дошкольного возраста на родном бурятском языке: отбор содержания, отражающего ценности родной бурятской культуры, разработка технологии приобретения этнокультурных знаний и умений.

Принцип природосообразности. Положение не только руководства факторами естественного, природного развития ребёнка, но и учитывать новообразования возраста согласно возрастной периодизации (Л.С. Выготский).

Принцип минимакса. Создаются условия для продвижения каждого ребенка по индивидуальной траектории развития и саморазвития - в своем темпе, на уровне своего возможного максимума.

Принцип творчества. Образовательный процесс ориентирован на развитие творческих способностей каждого ребенка, приобретение им собственного опыта творческой деятельности.

Принцип вариативности. Детям предоставляются возможности выбора игрушек, материалов, видов активности, партнеров совместной деятельности и общения, а также источника информации, способа действия и др.

Принцип непрерывности. Обеспечивается преемственность в содержании, технологиях, методах между модулями программы, определяется вектор на дальнюю перспективу развития.

1.4. Возрастные особенности развития детей.

От 3 до 4 лет

Интерес к продуктивной деятельности неустойчив. Замысел управляется изображением и меняется по ходу работы, происходит овладение изображением формы предметов. Работы схематичны, детали отсутствуют - трудно догадаться, что изображено ребенком. В аппликации дети учатся располагать и наклеивать готовые изображения знакомых предметов, меняя сюжеты, составлять узоры из растительных и геометрических форм, чередуя их по цвету и величине.

В лепке дети создают изображение путем отщипывания, отрывания комков, скатывания их между ладонями и на плоскости и сплющивания.

От 4 до 5 лет

В художественной и продуктивной деятельности дети эмоционально откликаются на художественные произведения, произведения музыкального и изобразительного искусства, в которых с помощью образных средств переданы различные эмоциональные состояния людей.

Обнаруживается разница в предпочтениях, связанных с художественно-эстетической деятельностью, у мальчиков и девочек. Важным показателем развития ребенка-дошкольника является изобразительная деятельность. К 4 годам круг изображаемых предметов довольно широк. В рисунках появляются детали. Замысел детского рисунка может меняться по ходу изображения. Дети владеют простейшими техническими умениями и навыками. Могут своевременно насыщать ворс кисти краской, промывать кисть по окончании работы, смешивать на палитре краски. Начинают использовать цвет для украшения рисунка. Могут раскатывать пластические материалы круговыми и прямыми движениями ладоней рук, соединять готовые части друг с другом, украшать вылепленные предметы, используя стеку и путем вдавливая. Конструирование начинает носить характер продуктивной деятельности: дети замысливают будущую конструкцию и осуществляют поиск способов её исполнения. Могут изготавливать поделки из бумаги, природного материала. Начинают овладевать техникой работы с ножницами.

Составляют композиции из готовых и самостоятельно вырезанных простых форм. Изменяется композиция рисунков: от хаотичного расположения штрихов, мазков, форм дети переходят к фризовой

композиции - располагают предметы ритмично в ряд, повторяя изображения по несколько раз.

В аппликации - располагают и наклеивают готовые изображения знакомых предметов, меняя сюжеты, составляют узоры из растительных и геометрических форм, чередуя их по цвету и величине.

От 5 до 6 лет

В этом возрасте в поведении дошкольников происходят качественные изменения — формируется возможность саморегуляции. Более совершенной становится моторика. К 5 годам они обладают довольно большим запасом представлений об окружающем. Внимание детей становится более устойчивым и произвольным. Активизируется и расширяется словарный запас. Возраст 5—6 лет можно охарактеризовать как возраст овладения ребёнком продуктивным воображением, дети могут реализовать задуманное.

Совершенствуются и развиваются практические навыки (лепка тестом с натуры; лепка по представлению; динамика движения; выразительность образа; лепка скульптуры из 2-3 предметов; поза; пропорции; разные способы лепки; сплющивание; защипывание, соединение краев теста; оттягивание; сглаживание; вдавливание; прижимание; примазывание; раскатывание; мелкие налепы; устойчивость; рельеф; роспись; использование стеки и т.д.

Дети лепят по условиям, заданным взрослым, но уже готовы к самостоятельному творчеству. У них формируются обобщённые способы действий и обобщённые представления о созданных ими продуктах деятельности. Совершенствуются и развиваются практические навыки работы с ножницами: дети могут вырезать круги из квадратов, овалы из прямоугольников, преобразовывать одни геометрические фигуры в другие: квадрат в несколько треугольников, прямоугольник - в полосы, квадраты и маленькие прямоугольники. Создавать из нарезанных фигур изображения разных предметов или декоративные композиции.

От 6 до 7 лет

В продуктивной деятельности дети знают, что они хотят изобразить и могут целенаправленно следовать к своей цели, преодолевая препятствия и не отказываясь от своего замысла, который теперь становится опережающим. Способны изображать все, что вызывает у них интерес. Созданные изображения становятся похожи на реальный предмет, узнаваемы и включают множество деталей. Это не только изображение отдельных предметов и сюжетные картинки, но и иллюстрации к сказкам, событиям. Дети могут передавать характерные признаки предмета: очертания формы, пропорции, цвет.

В рисовании дети могут создавать цветовые тона и оттенки, осваивать новые способы работы гуашью по «сырому» и «сухому»), использовать способы различного наложения цветового пятна, а цвет как средство передачи настроения, состояния, отношения к изображаемому или выделения

в рисунке главного. Становятся доступны приемы декоративного украшения.

В аппликации осваивают приемы вырезания одинаковых фигур или деталей из бумаги сложенной пополам, гармошкой. У них проявляется чувство цвета при выборе бумаги разных оттенков. Используя в аппликации природный материал, дошкольники создают фигурки людей, животных, героев литературных произведений. Наиболее важным достижением детей в данной образовательной области является овладение композицией (фризовой, линейной, центральной) с учетом пространственных отношений, в соответствии с сюжетом и собственным замыслом. Дети могут создавать многофигурные сюжетные композиции, располагая предметы ближе, дальше.

Проявляют интерес к коллективным работам и могут договариваться между собой, хотя помощь воспитателя им все еще нужна.

Мир не только устойчив в восприятии ребенка, но и может выступать как релятивный (все можно всем); складывающийся в предшествующий период развития условный план действия воплощается в элементах образного мышления, воспроизводящего и творческого продуктивного воображения; формируются основы символической функции сознания, развиваются сенсорные и интеллектуальные способности.

К концу периода ребенок начинает ставить себя на место другого человека: смотреть на происходящее с позиций других и понимать мотивы их действий; самостоятельно строить образ будущего результата продуктивного действия. В отличие от ребенка раннего возраста, который способен лишь к элементарному различению таких сфер действительности, как природный и рукотворный мир, "другие люди" и "Я сам", к концу дошкольного возраста формируются представления о различных сторонах каждой из этих сфер.

2. Содержательный раздел

2.1. Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд»

(Нетрадиционная техника рисования)

от 3 -4 лет

2.1.1. Тодорхой зорилгонууд:

- үхибүүдые заншалта болоогүй зуралгын техникэнүүдтэй, тэдэнэй олон янзын хэрэгсэлнүүдтэй танилсуулха, янзын хэрэгсэлнүүдые хэрэглэж зуралгын аргуудта хургаха;
- буряад арадай угалзануудтай танилсуулха;
- үхибүүдэй уран найханай зохёон байгуулгын шадабари заншалта болоогүй зуралгын аргаар хүгжөөхэ;
- үхибүүдые уран найханай урлалда һонирхол хүмүүжүүлхэ, байгаалида, буряад арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ.

2.1.2. Удха

Поролоноор буулгабари

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ.

Хэрэгсэлнүүд: поролоной зүхэм, прищепкэ, гуаштай аяганууд, элдэб янзын үнгэтэй, хэмжээтэй зузаан саарханууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуаштай амһарта соо поролоноор удхаад, набшаһан дээрэ буулгабари дүүргэнэ. Үнгэгүүдэй хубилхын тула ондоо аяга ба поролон абаха. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Хургануудаараа зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, сэг.

Хэрэгсэлнүүд: гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, саархан дээрэ хорото мөөгын бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд хургануудаа гуаштай аяга руу буулгаад, хорото мөөгын орой дээрэ сэгүүдые, ашагуудые табиха. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Альгаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фантастичэска силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: үргэн блюдце соо гуашь, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарханууд, слфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуашь руу альгануудаа буулгаад, саархан дээрэ тамгална. Элдэб янзын үнгөөр шэрдэнхэй зүүншье, барууншье альгануудаараа зураха. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Воскоор хэгдэһэн харандаашуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, зурлаа, ашаг, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: воскоор хэгдэһэн харандаашууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сагаан саархан дээрэ гэрэй дүрсэнүүдэй бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд воскоор хэгдэһэн харандаашуудаар сагаан саархан дээрэ гэрэй дүрсэнүүдые шэрдэнэ. Бүхы саарһаяа уһан шэрээр шэрдэнэ. Воскоор хэгдэһэн харандаашуудаар зураһан дүрсэнүүд шэрдэгдэнгүй үлэнэ. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, угааха.

Агаарай шаригуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, зурлаа, түхэл, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: агаарай шаригууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, тугай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: агаарай шааригуудые үхибүүд хэрэгтэй үнгэтэй гуашь руу буулгана, тийгээд тугай бэлэдхэлнүүдые шаригуудаар шэрдэнэ. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, угааха.

Шэрүүн хуурай биирээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, фантастическа силуэт.
Хэрэгсэлнүүд: боро, шара, сагаан үнгэтэй гуаштай аяганууд, шэрүүн хуурай биирэнүүд, клеенконууд, саархан дээрэ миисгэйн бэлэдхэл, салфетканууд.
Харуулгын арга: үхибүүд хатанхай биирэ абаад гуашь руу буулгана, миисгэйн бэлэдхэл дээрэ биирээр бүхы зураг хадхан зурана, биирээ сэхээр бариха хэрэгтэй. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь уһаар угааха.

Пластилинаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, түхэл, фактура, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: пластилин, саархан дээрэ хониной бэлэдхэл, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, пластилинаар хүдэлдэг хабтагайнууд, уһатай аяганууд, стек, салфетканууд.

Харуулгын арга: пластилинаа үхибүүд гар соогоо хүдэлгэжэ дулаасуулна. Пластилинайнгаа зөөлэн болоходо жаахан зүһэмөөр шэмхэ шэмхэһээр таһалаад, бэлэдхэл дээрэ няаха. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь уһаар угааха.

Рис хүрпээгээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: рис хүрпээ, сабуун ПВА, биирэнүүд, гуаштай аяганууд, сэнхир үнгэтэй картон дээрэ шандаганай бэлэдхэл, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд нягтаар сабуун ПВА руу биирэнүүдээ буулгана, шандаганай дүрсэтэй бэлэдхэл дээгүүр сабуунаар ябуулна, рис хүрпээгээ сабуун дээгүүр адхана. Хатахадань, үлүү гараһан хүрпээгээ нягтаар һэжэрхэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь уһаар угааха.

Хүбэн модонуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, жирафай бэлэдхэл, салфетканууд.

Харуулгын арга: хүбэн модонуудаа хүрин гуашь руу буулгаад, жираф шэрдэнэ, ондоо хүбэн модонуудые абаад, хара-хүрин гуашаар жирафай ашагуудыень шэрдэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь уһаар угааха.

Шүдэнэй щеткоор зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фактура, сэг, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: шүдэнэй щетконууд, гуаштай аяганууд, картоноор хэгдэһэн бээлэйн бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуашь руу шүдэнэй щетконуудыг буулгаад, сасаруулан бээлэйнүүдыг шэрдэнэ. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, һүүлдэнь уһаар угааха.

Мухарюулһан саарһаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: фактура, түхэл, үнгэ, сэг, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: салфетканууд, аяга соо сабуун ПВА, сэнхир үнгэтэй картон, биирэнүүд, аяга соо гуашь.

Харуулгын арга: үхибүүд салфеткануудыг гар соогоо зөөлэн болотор бажууна, түхэрёон шаригууд болотор мухарюулна, жааханшье, томошье шаригууд болгооно. Салфеткаар хэгдэһэн шаригуудаа сабуун руу буулгаад, сэнхир үнгэтэй картон дээрээ няана. Биирэ гуашь хоероор снеговигай нюдэн, аман, хамар, гарнуудыень, хүлнүүдыень зуража һурана. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, һүүлдэнь уһаар угааха.

Вилкээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: фактура, түхэл, үнгэ, ашаг, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: вилканууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сайбар ногоон үнгэтэй картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд вилка гуаштай аяганууд руу буулгаад, түгсүүлһээ эхилээд доошон зурана. Түрүүн баруун талыень зураха, һүүлдэнь зүүн талыень зураха. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, угааха.

Хүбэн дискэнүүдээр зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фактура, түхэл, зурлаа, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: хүбэн дискэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэ картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд хүбэн дискэнүүдыг картон дээрэ ПВА сабуунаар няана, няагданхай хүбэн дискэнүүд дээрэ биирээр тэгэндэһэнь доошон зурлаануудыг зурана. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, һүүлдэнь уһаар угааха.

Гофрокартоноор зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: трүбкээр ореонхой саарһан аршуулай картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картоноор хэгдэһэн аягануудай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.

Харуулгын арга: гофрированиин зурлаагаар хайшаланхай картон трүбкэ болгонобди, үхибүүд гуашь руу трүбкын үзүүр буулгаад аягануудай

бэлэдхэл дээрэ гое бамба сэсэг тамгална. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь уһаар угааха.

Тамгаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, түхэл, фактура, зурлаа, багтаса.

Хэрэгсэлнүүд: хартаабхаар буряад малгайнуудые хэһэн бэлэн тамганууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэй картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд гуашь руу хартаабхаар хэһэн тамгануудые буулгаад, картон дээрэ элдэб үнгэтэй малгайнуудай хэблэл табина. Биирээр хажуу тээшээ гараһан шэрэнүүдые заһана, дээрэхи сасаг зурана. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, хүүлдэнь уһаар угааха.

Бажуунхай саарһаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ.

Хэрэгсэлнүүд: салфетканууд али саарһанууд, үнгэтэ картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, гараа аршаха салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд салфеткануудые гар соогоо зөөлэн болотор бажууна, гуаштай аяга руу саарһануудаа буулгаад, картон дээрээ хабарай пейзаж зурана. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Һарбагар помпонуудаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, сэг, үнгэ, фактура, багтаса, фантастическа силуэт.

Хэрэгсэлнүүд: һарбагар помпонууд, прищепкэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд прищепкэнүүдээр помпонуудые гуаштай аяга руу буулгаад, картон дээрэ орхойн хэблэл табина. Элдэб янзын үнгэнүүдээр хүдэлнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Дабһаар зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, багтаса, фактура, түхэл.

Хэрэгсэлнүүд: дабһан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, аяга соо ПВА сабуун, салфетканууд.

Харуулгын арга: ПВА сабуунтай аяга руу биирэнүүдээ буулгаад, картон дээрэ гаргана. Сабуунаар шэрдэһэн һуури дээгуур дабаһаа адхана. Хатахадань үлүү дабаһыень доошон унагаана. Үнгэтэ гуашнуудаар няалданхай дабһан дээгүүрээ ургамалнуудые шэрдэнэ. Ажалай хүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха.

Шулуун дээрэ зуралга

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фантастическа силуэт, багтаса, түхэл, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: адлихан тухэлтэй шулуунууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, салфетканууд.

Харуулгын арга: үхибүүд улаан үнгэтэй гуашаар шулуугаа шэрдэнэ, хатахадань дээрэнхэнь хургануудаараа хара үнгэтэй сэгүүдые табина. Ажалай һүүлээр гараа салфеткаар аршаха, уһаар угааха

2.2. Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования)

4 - 5 лет

2.1.1. Тодорхой зорилгонууд:

- үхибуудые заншалта болоогүй зуралгын техникэнүүдтэй, тэдэнэй олон янзын хэрэгсэлнүүдээр танилсуулга үргэлжлүүлхэ, олон янзын хэрэгсэлнүүдые хэрэглэн, зуралгын шэнэ аргануудта һургаха;
- үхибүүдэй уран һайханай зохеон байгуулгын шадабари ёһо заншалта болоогүй зуралгын аргаар хугжөөхэ;
- буряад арадай угалзануудтай (орнамент) танилсуулха, шэрдэжэ һургаха, гоёохо ажаябуулга хамжалга;
- хубсаһа, малгай, гутал, байра байдалай зүйлнүүдэй, угалзануудай дүрсэнүүдые уран һайханаар гоёожо һургаха;
- хэһэн ажалаа хөөрөжэ угэхыень баадхаха;
- үхибүүдые уран һайханай урлалда һонирхол хүмүүжүүлхэ, байгаалида, буряад арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ.

2.1.2. Удха

Үнгэтэ эльһээр (хүрнээгээр) зуралга.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, фактура, контур

Хэрэгсэлнүүд: альбомой саарһан (картонууд), набшаһанууд, харандааш, гуашь, поролон тампонууд, зуралгын хэрэгсэлнүүд.

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн саарһан дээрэ юумэ тойруулан зурана, тэрээн дээрэ сабуу няана, тиигээд хүрпээ гү, али үнгэтэ эльһэ адхаад, зураглаһан юумэнэйнгээ дүрсэ бии болгоно. Үлүүень һэжэрэн адхаад, зурагаа поролон тампоноор зурагайнгаа газаа талыень үнгэтэй болгоно.

Пуантилизм. Хүбэн модохонуудаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг

Хэрэгсэлнүүд: саарһан (картон) дээрэ зуранхай юумэнэй хэлбэринүүд, гуашь, хүбэн модохонууд.

Дүрсэ харуулалгын арга: саарһан (картон) дээрэ зуранхай юумэнэй хэлбэринүүд дээрэ хүбэн модохонуудаар гуашаар ашаг табин зураха.

Дабһаар һархяаг зуралга

Уран хурса байлгын арга: фактура, объем, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: һархяаг зуранхай саарһанууд, акварель, гуашь, биирэнүүд, һархяагуудай зурагууд болон муляжууд, ПВА сабуун, дабһан

Дүрсэ харуулалгын арга: саархан дээрэ хархяаг зурана. Тэрэнээ биирээр норгодохо, тиигээд зураг дээрээ дабһа адхаха. Хатахыень хүлээн абаад, үлүү дабһыень хаяха. Хүсэд хатахадань, хархяагаа шэрэнүүдээр дүүрэн дүрсэтэй болгохо.

Альгаараа зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, силуэт

Хэрэгсэлнүүд: альбомно саарханууд, фломастернууд, гуашь, биирэнүүд, шиигтэй салфетканууд, уһатай стаканууд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн альгаяа гуаштай улхан руу хэнэ, үгы һаа альгаяа гуашаар шэрдэнэ. Тиигээд альганайнгаа сараа саархан дээрэ табина. Алишье альгаараа зуража болоно. Силуэт өөрөө зурана.

Фроттаж техникэ.

Уран хурса байлгын арга: объем, фактура

Хэрэгсэлнүүд: саархан, хэлбэритэй юумэн, воскоор хэгдэһэн харандааш

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн хэлбэритэй юумэн дээрэ саарһаяа табяад, воскоор хэгдэһэн харандаашаар тэрээн дээрээ зурлаанууды татана.

Шүдэнэй щеткоор (биирэ шэнгээр) зуралга.

Уран хурса байлгын арга: объем

Хэрэгсэлнүүд: саархан, хэлбэритэй юумэн, воскоор хэгдэһэн харандааш

Дүрсэ харуулалгын арга: бага шиигтэйшэг шүдэнэй щетко гуаштаад, дүрсэ харуулалгын юумэнэй трафарет дээрэ үхибүүн сэсэргэнэ (бага шиигтэйшэг шүдэнэй щетко гуаштаад, биирэ шэнгээр зурана).

Шаригуудаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саарханууд, гуашь, биирэнүүд, бага үлээгдэһэн зураггүй шаригууд

Дүрсэ харуулалгын арга: бага үлээгдэһэн шарик үхибүүн элдэб үнгын гуашь руу хээд, тэрэнээрээ баглаа болгон саархан дээрэ тамга табина. Саашань утаһанууды биирээр зурана.

Вилкээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саархан, вилкэ, гуашь

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн вилкээ гуашь соо норгодоод, юумэнэй дүрсэ зурана. Ажалайнгаа хатахада, бэлэн бэлэдхэлнүүдээр тэрэнээ дүүрэн маягтай болгоно.

Пластилинаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: пластилин, картонууд, клеенконууд, шаблонууд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн пластилин мухарюулна. Тиигээд шаблон дээрэ тааруулан няана.

Хургаараа ашагуудые зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, точка, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саарханууд, гуашь

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн гуашь руу хэгдэнэн хургаараа ашагуудые, точконуудые саархан (дүрсэ) дээрэ табина.

Пекинска хапуусын набшаһаар ба хүбэн модооор зуралга.

Уран хурса байлгын арга: фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саарханууд, пекинска хапуусын набшаһанууд, шүдэнэй паста, хүбэн модохонууд, сагаан үнгэтэй гуашь, биирэнүүд, салфетканууд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн шүдэнэй паста холинхой гуашаар хапуусын набшаһа шүрдэнэ. Тэрэнээ абажа, саархан дээрэ няана. Тиигээд биирэ гуашь хоерые хэрэглэжэ, модоной дүрсэ дүүрэн болгоно.

Монсойлгоһон саарһаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ, объем

Хэрэгсэлнүүд: картонууд, гуаштай тарелканууд, монсойлгохо саарханууд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн саарһа тааруулжа монсойлгоод, тэрэнээ гуашта норгоод, картон дээрэ тамга табина. Дүрсээ өөрын һанамжаар зураглаха хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн болгоно.

Воскоор хэгдэнхэй мелээр болон акварельна шэрээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, зурлаа, ашаг, фактура

Хэрэгсэлнүүд : саархан шаблонууд, воскоор хэгдэнхэй мелки-харандаашууд, акварельна шэрэнүүд, биирэнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн саархан шаблонууд дээрэ өөрын һанамжаар воскоор хэгдэнхэй мелки-харандаашаар зурлаа (зураг) гаргана. Тиигээд тэрэнээ нэгэ гү, али элдэб үнгөөр акварель шэрээр шүрдэнэ.

Трубочкануудаар зуралга (оттиск).

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, ашаг, фактура

Хэрэгсэлнүүд: картон саарханууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд, пипеткэнүүд (коктейльнэ трубочканууд)

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн трубочкаяа гуаштай штемпельна дэрэдэ няагаад абажа, саархан дээрэ оттиск табина.

Хүбэн ээрэмхэйгээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: зурлаа, фактура.

Хэрэгсэлнүүд: хүбэн ээрэмхэйнүүд, гуашь (фломастер), биирэнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн биирээр (фломастераар) хүбэн ээрэмхэй дээрэ юумэнэй дүрсэ зурана.

Поролон гүбкээр трафарет дээрэ зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: трафаредууд, саарханууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд, салфетканууд, поролон гүбкэнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн поролон гүбкэ гуаштай штемпельна дэрэдэ няан абаад, трафарет дээрэ оттиск гаргана.

Хартаабхаар хэгдэһэн печаткануудаар зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, фактура, үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: хартаабхаар хэгдэһэн печатканууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн хартаабхаар хэгдэһэн печатка гуаштай штемпельна дэрэдэ няан абаад, оттиск гаргана.

Целлофан пакедаар болон саархан аршуулай түлхээр зуралга.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ

Хэрэгсэлнүүд: саархан, гуашь, целлофан пакедууд, саархан аршуулай түлхэнүүд, биирэнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн целлофан пакет гү, али саархан аршуулаар хэгдэнхэй юумэнэй бэлэдхэл гуаштаад, саархан дээрэ зураг болгоно. Зурагаа биирэ шэрэ хоероор дүүрэн маягтай болгоно.

Монотипи.

Уран хурса байлгын арга: үнгэ, ашаг, симметри

Хэрэгсэлнүүд: саарханууд, гуашь, биирэнүүд, харандаашууд, салфетканууд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн саархаяа дундуурнь эбхээд, нэгэ таладань юумэнэй хахад дүрсэ зурана. Нүгөө хахад саархаяа зураг дээрээ эбхэнэ. Дүрсээ харандаашаар дүүрэн болгоно.

Бүтылхын оёроор зуралга.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, үнгэ, фактура

Хэрэгсэлнүүд: бүтылхэнүүд, гуашь, саархан, биирэнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн бүтылхын оёор гуаштаад, саархан дээрэ оттиск табина. Саашань зураглаһан дүрсээ биирэ шэрэ хоероор дүүрэн болгоно.

Ниткографи.

Уран хурса байлгын арга: ашаг, зурлаа

Хэрэгсэлнүүд: утаһан, шаблонууд, сабуун

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн утаһа барижа, тэрэнээ шаблон дээрэ сабуугаар няана.

2.3. Модуль «Уран баримал»

(Тестоластика) 5-6 лет

2.3.1. Тодорхой зорилгонууд:

- дабһатай талхаар бүтээлгын аргуудтай, бүтээхэ гурим хубарилтай танилсуулха;
- талхаар бүтээлгын урлалда һонирхол татуулха;
- буряад арадай угалзануудтай танилсуулга үргэлжэлүүлхэ;
- хэжэ байһан ажалаа аялгалан хөөрэхэ арга оньһо хэрэглэжэ, үхибуудэй холбоо хэлэ хугжөөхэ, шэнэ үгэнүүдээр танилсуулха, хэлыень баяжуулха;
- үхибүүдэй анхарал, һанамжа, адаглан абалга, гарай моторико хугжөөхэ.

2.3.2. Удха

Конструктивно:(байгуулгын)

Уран хурса байлгын арга:

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, дабһатай талхан. Элдэб янзын түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, биирэнүүд, гоёохо зүйлнүүд (үрһэнүүд, шапта болон гоелой зүйлнүүд)

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн үнгэ оруулһан талха һанаһан түхэлөөр хэдэн хуби болгоно. Жэшэнь, амитан 7-9 ондо ондоо хубиһаа бүридэнэ. Талха һанаһан түхэлөөр хабтагай дээрэ монсогойлжо, хабтайлгажа,татажа байгаад, амитанай хубинууд болгохо. Бээдэнь тархи, шэхэнүүдые, хүлнүүдые, һүүл холбохо. Бэлэн болоһон дүрсэ элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр гоёохо. Ажалай һүүлдэ салфеткаар гарнуудаа аршаха.

Скульптурна: (пластическа)

Уран хурса байлгын арга: нэгэдэһэн зуураһан талхаар шэнэ түхэл зохёон шабажа, шэнэ дүрсэ болгохо.

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, дабһатай талханууд. Элдэб янзын түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, биирэнүүд, гоёохо зүйлнүүд (үрһэнүүд, шапта болон гоелой зүйлнүүд)

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибуун үнгэ оруулһан талха абажа, һанаһан түхэлөөр хабтайлгажа, татажа байгаад, тодорхойһон дүрсэтэй болгоно.Элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр дүрсээ гоёоно. Ажалай һүүлдэ салфеткаар гарнуудаа аршаха.

Комбинированна: (конструктивно ба скульптурна)

Уран хурса байлгын арга: нэгэ хэмэл эдлэлдэ талхаар шабаха зохёон эблүүлгын болон скульптурна элдэб аргуудыг нэгэдүүлгэ.

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, үнгэ оруулхан талхан, хабтагай модо, гоёохо элдэб зүйлнүүд (хамууд, шётконууд, пластикава хэрэгнүүд)

Дүрсэ харуулалгын арга: Жэшээн «Байгалай уһан дорохи байгаали»

Үхибүүн талха түхэрээн болотор монсогойлжо, тэрэнээ хабтайлгаад татажа, амитанай бэе болгоно. Ама хэхэ, һүүл татаха, нюрганай хэрбээ хабшаха, стекээр хашарһануудыг хэхэ. Энэ скульптурна арга болоно.

Ухибуун амитанай бэеыень нэгэ хубиһаа, һүүл ба нюрганай хэрбээ нүгөө хубинуудһаа хээ һаа, энэмнай конструктивна арга болоно.

Энэ хоер арга ниилүүлхэдэмнай комбинированна арга болоно. Томонууд хубинууд скульптурна аргаар хэгдэнэ, жэжэ хубинууд конструктивна аргаар хэгдэнэ.

Элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдээр дүрсээ гоёоно. Ажалай һүүлдэ салфеткаар гарнуудаа аршаха.

Модульно

Уран хурса байлгын арга: олон тоото адли жэжэ хэрэгсэлнүүдээр хэмжээгээр ехэ нэгэдхэмэл зураг бүрилдүүлхэ гү, али зохион бүтээхэ

Жэшээлбэл, шаригуудыг

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, үнгэ оруулхан талхан, хабтагай модо, гоёохо элдэб зүйлнүүд

Дүрсэ харуулалгын арга: дойбодтуулхан маяг: үхибүүн талха мухарюулгаар хабтайлгажа, һанаһан дүрсээ бэлэн хэбэй туһаар стекээр отолно. Дүрсээ жэжэхэн монсогорхон талхануудаар гоёоно. Түрүүн ехэ талханһаа жаахан талха шэмхэжэ абаад, монсогойлжо, дүрсэ дээрээ даран няаха, үгы һаа, уһа түрхижэ няаха. Олон жэжэхэн монсогорхон талхануудаар дүрсээ дүүрэн няаха. Олон монсогорхон талхануудһаа рельефно дүрсэ боложо үгэхэ.

Формо дээрэ талхаар уран баримал

Уран хурса байлгын арга: бэлэн түхэлнүүдыг гол зүйл болгон хэрэглэхэ. Шэл амһартанууд, байгаалийн зүйлнүүд түхэлнүүдыг гу, али зохиомжонуудыг бүтээлгэдэ бата бэхи һууринь боложо үгэдэг.

Хэрэгсэлнүүд: фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд, үнгэ оруулхан талхан, стека, элдэб янзын хэбүүд (табагууд, шэлнүүд, грецкэ орехой хальһан), элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүд (ниидхэ, пряжа, стразууд, бусанууд, бисернүүд, фольга)

Дүрсэ харуулалгын арга: үхибүүн нэгэ жэгдээр талха хабтайлгажа, талхаараа формоео оройно. Энэ ленточно арга болоно.

Үхибүүн өөрын һаналаар рельефно арга хэрэглэжэ болоно:

1.Хүнүүдые, шубуудые, амитадые хэхын тула үхибүүн жаахан талхануудые формодо хэжэ, стекээр гу али хургануудаараа няана.

2.Объемно зураг хэлгэ. Хоер янзын рельефно арга байдаг:

- барельеф –хабтагар талхан дээрэ дундаар гаранхай рельеф
- горельеф – хабтагар талхан дээрэ ехээр гаранхай рельеф

2.4. Модуль «Һэеы даралга»

(Фелтинг) 6-7 лет

2.4.1. Тодорхой зорилгонууд:

- үхибүүдые нооһотой ба нооһоной шэнжэтэй танилсуулха;
- нооһоор зураг зураха, нойтон нооһо даралга, хуурай нооһо даралга гэхэн техникэнүүдтэй, тэдэнэй хэрэгсэлнүүдээр танилсуулха;
- үхибүүдые искустводо һонирхол түрүүлхэ, үхибүүдэй уран һайханай ба творческо бэлиг, гарай моторико хүгжөөхэ.

2.4.2. Удха

Нооһоор зуралга

Хэрэгсэлнүүд: үнгэ бүрийн нооһон, картон, хайша, шэлтэй рама, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибүүд картон дээрэ үнгэ бүрийн нооһо хэдэн дабхар дэлгээжэ, үнгыень тааруулжа, жэшээ харуулһан зурагтал адли зураг бүтээнэ. Бэлэн болоһон зурагаа шэлээр даруулжа, рама соо һуулгаха.

Нойтон нооһо даралга

Хэрэгсэлнүүд: үнгэ бүрийн нооһон, хайша, уһан, мыло, целлофан, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибүүд жэшээ харуулһан зурагаар целлофан дээрэ хэдэн дабхар нооһо дэлгээжэ, үнгэнүүдыень тааруулжа, зураг зохёоно. Бэлэн болоһон зурагаа мылэтэй уһаар норгоод, целлофанаар хушажа, хургануудаараа 10 минутын турша соо зурагаа үрихэ. Нооһоной бэе бээдээ ниилэһэнэй һүүлдэ целлофанаа абажа, һэеы зурагаа хатаана.

Хуурай нооһо даралга

Хэрэгсэлнүүд: үнгэ бүрийн нооһон, хайша, зүүн, губка, формонууд, жэшээ харуулһан зураг, бисернүүд.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибүүн бэлэн формо соо дүүрэн нооһо хэжэ, бамбагар губка дээрэ табяад, һэеы дарадаг зүүгээр нооһоной һэбэрдэһэнэй бусайдатарань, хадхана. Бэлэн болоходонь, дүрсэ сооһоо бүтээл гаргажа, бисерээр гоеожо болоно.

2.5. Модуль «Шэдитэ морин һүүл»

(Изделия из конского волоса)

2.5.1. Тодорхой зорилгонууд:

- үхибүүдые мориной үһэнтэй ба үһэнэй шэнжэтэйн танилсуулха, мориной үһөөр хэгдэһэн бүтээлнүүдтэ һонирхол татуулха, буряад арадай ёһо заншалда хамжуулха;
- үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ аргуудаар танилсуулжа, бүтээлнүүдые хэжэ һургаха;
- үхибүүдэй уран һайханай ба творческо бэлиг, гарай моторико хүгжөөхэ.

2.5.2. Удха.

Ташуур

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамнана. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Ута оһор болгоод, ташуур болгоно.

Сасаг, залаа, һахюуһан

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, оһор, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибуун мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамнана. Бэлэн болоһон үһэ хэдэн дабхар болгожо табяад, хэды шэнээн сасаг гү али һахюуһан хэрэгтэйб хайшалжа, дээрэнь оһороор уяжа, сасаг гү али һахюуһан болгоно. Гоёожо болохо.

Гоёолто, гарай гоёолто

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, оһор, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамнана. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Оһор болгоод, жэшээ харуулһан зурагаар гарай гоёолто болгоно.

Үлзы

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулаллагын арга: үхибүүн мориной үһэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамнана. Бэлэн болоһон үһэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Оһор болгоод, жэшээ харуулһан зурагаар жаргалай, мунгэнэй, аза талаанай, уһанай үлзы болгожо, картон дээрэ няана.

«Хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза

Хэрэгсэлнүүд: мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг.

Дүрсэ харуулалагын арга: үхибүүн мориной үнэ үнгэ үнгөөрнь илгажа, һамнана. Бэлэн болоһон үнэ гурба таһалжа, гүрэнэ. Ооһор болгоод, жэшээ харуулһан зурагаар «хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза болгожо, картон дээрэ няана.

III. Организационный раздел

1. Особенности взаимодействия педагогического коллектива с семьями воспитанников

Особенности взаимодействия с семьями воспитанников предусматривает регулярное индивидуальное консультирование, проведение родительских собраний, совместное выполнение работ родителей и детей с целью ознакомления родителей по художественному труду. Два раза в год проводится открытая образовательная деятельность для родителей (ноябрь, май)

2. Примерный перечень материалов и оборудования для создания развивающей этнокультурной среды.

Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования) 3 -4 лет

Поролон, прищепки, мисочки для гуаша, гуашь, плотная бумага любого цвета и размера, салфетки, кисточки, широкие блюдечки для гуаша, восковые карандаши, плотная белая бумага, воздушные шарики, сухие жесткие кисти, клеенки, пластилин, дощечки для работы с пластилином, стаканы, стеки, рисовая крупа, клей ПВА, ватные палочки, зубные щетки, вилки одноразовые, ватные диски, картон от бумажных полотенец завернутый в трубочку, пышные помпоны, прищепки, соль, одинакового размера камушки (с размером в яйцо, можно чуть меньше).

Заготовки на бумаге с контуром мухомора, заготовки домиков, заготовки флажков, заготовка с контуром кошечки, заготовка белого картона с контуром барашка, заготовка голубого картона с контуром зайчика, заготовка плотного картона с контуром жирафа, заготовки варежек из картона, картон светло-зеленого цвета с нарисованным пеньком, картон любого цвета с контуром чашечки, готовые печати национальных бурятских шапок на картофелинах.

Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд» (Нетрадиционная техника рисования) 4 - 5 лет

Акварельные краски, бутылки различного диаметра, ватные диски, ватные палочки, вилки, восковые карандаши, восковые мелки, втулки от бумажных полотенец, гуашь, зубная паста, зубные щетки, кисточки, клей ПВА, коктейльные трубочки, крупы, нитки, пряжа, песок, печатки, пластиковые крышки, пластилин, поролоновые тампоны и губки, салфетки, свечи, стеки, трафареты, фломастеры, целлофановые пакеты, шаблоны, шары, штемпельные подушечки, рисунки, готовые изделия для образца.

Модуль «Уран баримал»

(Тестопластика) 5-6 лет

Фартуки, нарукавники, влажные салфетки, пищевой краситель, мука, соль, вода, стеки или предметы, их заменяющие, ручки, карандаши, зубочистки, палочки, пластиковые ножи, инструменты для нанесения рисунка на поверхность теста, расчёски, зубные щётки, пластиковые вилки, дощечки, кисточки, набор насадок для кондитерского шприца, маленькая скалка из детского набора для лепки, набор фигурок и вырезок (можно использовать фигурки для печенья или фигурки из наборов для лепки), проволока (нужная вещь для изготовления каркаса изделия), ложки, шпажки для канапе, картон – подставка, колесико для дерева для выкоек (наносит очень красивые пунктирные насечки), природный и бросовый материалы, бисер и бусины, блестки, фольга, стразы (служат для украшения, декорирования), рисунки, готовые изделия для образца.

Модуль «Һэеы даралга»

(Фелтинг) 6-7 лет

Разноцветная шерсть, иголки для валяния шерсти, картоны, рамы со стеклом, губки, формы, пакеты целлофановые, мыло, вода, ножницы, бисеры, бусы, стразы для украшения, рисунки, готовые изделия для образца.

Модуль «Шэдитэ морин һүүл»

(Изделия из конского волоса) 6-7 лет

Конский волос, мыло, вода, ножницы, картон, клей, рисунки, готовые изделия для образца.

3. Примерный перечень пособий, рекомендованных для реализации парциальной программы:

1. Бабуева В. Д. Мир традиций бурят. Улан-Удэ, 2001.
2. Бурхинов Д. М., Сабсаева Е. Б. Школа на пути возрождения. Улан-Удэ. 1996.

3. Бурятский орнамент в творчестве Лубсана Доржиева: Альбом. М.: МИРТ, 1992.
4. Герасимов К. М., Галданова Г. Р., Очирова Г. Н. Традиционная культура бурят. Улан-Удэ: Бэлиг, 2000.
5. Занаев С. З. Декоративно-прикладное искусство бурят как средство трудового воспитания. Улан-Удэ: Бэлиг, 2003.
6. Зоригтуев Б. Р. Буряты. Этнографический очерк. Улан-Удэ: Бэлиг, 2000.
7. 8. Н.Н. Леонова. Художественно-эстетическое развитие детей 5-7 лет: программа, планирование, интегрированные занятия/ Волгоград: Учитель, 2014
8. Брыкина Е.К. Творчество детей в работе с различными материалами. М.: Педагогическое общество России, 2014.
9. Развитие воображения дошкольника. Методическое пособие для воспитателей и родителей. Москва: Мозаика-Синтез, 2013.
- 10.Зими́на Н. В «Шедевры из соленого теста» ООО ТД «Издательство Мир книги». 2010.
- 11.И. А. Лыкова, В. А. Шипунова. Вкусная лепка для детей. Москва: Издательский дом «Цветной мир», 2014.
- 12.Хоменко В.А. «Соленое тесто: шаг за шагом» - Харьков, 2007.
- 13.И.А.Лыкова. Мукасолки. Подарки из солёного теста. ООО Издательский дом «Цветной мир», 2012.
- 14.А. В. Фирсова. Чудеса из соленого теста. – М.: Айрис-пресс, 2008 –32с.
- 15.Акуненко Т.С. Использование в ДОУ приемов нетрадиционного рисования /Дошкольное образование. – 2010.
- 16.Анцифирова Н.Г. Необыкновенное рисование.//Дошкольная педагогика. -2011.
- 17.Лыкова И.А. Изобразительная деятельность в детском саду. М.: Сфера, 2011.
- 18.Никитина А.В. Нетрадиционные техники рисования в ДОУ. Пособие для воспитателей и родителей. - СПб.: КАРО, 2010.
19. Анна Зайцева. Фетр и войлок. Москва: РОСМЭН, 2008.
- 20.Е.Расина. Валяние. Москва: ОЛИАМедиа Групп, 2010.
- 21.Анна Пипер. «Шерстяные панно своими руками» издательство НИОЛА-ПРЕСС, 2007.
- 22.П. Гофман «Картины из шерсти» АРТ-РОДНИК, 2007.
- 23.Ксения Шинковская «Войлок. Все способы валяния» Москва: АСТ-ПРЕСС,2011.
24. Диброва А. А. «Фелтинг- валяние из шерсти» Ростов-на Дону «Феникс», 2012.

Авторы:

Доржиева Амгалан Аюшеевна, высшее

Анзанова Биликма Дондокдоржиевна, высшее

Ахмадеева Гульнара Газизжановна, высшее

Будаева Сэсэгма Шираповна, среднее-специальное

хуралсалай тематическа тусэб**Модуль****«Хүхюүтэй хургаханууд»**

(Нетрадиционная техника рисования)

(от 3 -4 лет)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Танилсалга. Түүрүүшын оршол	Үхибуудые элдэб янзын изобразительна ажаябуулгын түхэлтэй танилсуулха.	
2	Намар.	Үхибуудые буулгабариин зуралгын	Буулгабариин зуралгын

	Намарай шэнжэ. «Шара, улаан набшаһан»	техникэтэй танилсуулха. Хэбрэг материал набшаһантай хүдэлгэжэ һургаха. «Дулаан» үнгэнүүдтэй (шара, улаан) танилсуулха Гарай жэжэ моторико хүгжөөхэ.	техникэ
3	Огороодой эдеэн. «Морхооб, хартаабха»	Огороодой эдеэнтэй танилсуулха (морхооб, хартаабха). Үнгэнүүдыеһайнаар илгаруулжа, таарулжа шэрдэжэ һургаха.	поролоной зүһэм, прищепкэ, гуаштай аяганууд, элдэб янзын үнгэтэй, хэмжээтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд.
4	Ой соо һархяаг ургаба. «Хорото мөөгэ»	Хургануудаараа зуралга гэхэн техникэтэй танилсуулха. Хорото мөөгын орой дээрэ хургануудаараа сэг табижа һургаха.	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, саарһан дээрэ хорото мөөгын бэлэдхэлнүүд, салфетканууд

ОКТАБРЬ

Минии гэр бүлэ

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Минии гэр бүлэ. «Табан хурган»	Альгаараа зуралгын техникэтэй танилсуулха. Альгаараа шэрэ саарһан дээрэ гаргажа һургаха. Шэрэтэй нягтаар хүдэлжэ һургаха.	үргэн блюдецэ соо гуашь, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд.
2	Минии гэр	Воскоор хэхэн харандаашуудаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Гэрэй дүрсэ зураг дээрэ харуулжа шадахыень һургаха, сонхо үүдэ зуража һургаха.	воскоор хэгдэхэн харандаашууд, зузаан сагаан саарһан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сагаан саарһан дээрэ гэрэй дүрсэнүүдэй бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.
3	Минии тоонто нютаг «Буряад республикын туг»	Үхибүүдые агаарай шаригуудаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Хүхэ, сагаан, шара үнгэнүүдые дабтаха.	агаарай шаригууд, зузаан сагаан саарһан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, тугай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.
4	Хүмүүжүүлэгшын һайндэр: «Нямная сэсэг»	Хүбэн модонуудаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Нэгэн, хоер, гурба тоонууды дабтаха. Байгаалин ургамалда һонирхол түрүүлхэ	хүбэн дискэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэ картонууд, салфетканууд.

НОЯБРЬ

Амитад

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Гэрэй амитад	Шэрүүн хуурай биирээр зуралгын	боро, шара, сагаан

	«Миисгэй»	техникэтэй танилсуулха. Гэрэй амитад тухай хөөрөжэ угэхэ	үнгэтэй гуаштай аяганууд, шэрүүн хуурай биирэнүүд, клеенконууд, саархан дээрэ миисгэйн бэлэдхэл, салфетканууд
2	Табан хушуу мал «Хонин»	Пластилинаар зуралгын техникэтэй танилсуулха, пластилинаар хүдэлхэ шадабари хүгжөөхэ.	пластилин, саархан дээрэ хониной бэлэдхэл, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, пластилинаар хүдэлдэг хабтагайнууд, уһатай аяганууд, стек, салфетканууд.
3	Зэрлиг амитад «Шандаган»	Рис хүрпээгээр зуралгын техникэтэй танилсуулха. Ажалайнгаа хубинууд дээрэ нягтаар сабуу няжаа хургаха.	рис хүрпээ, сабуун ПВА, биирэнүүд, гуаштай аяганууд, сэнхир үнгэтэй картон дээрэ шандаганай бэлэдхэл, салфетканууд.
4	Дулаан газарай амитад «Жираф»	Хүбэн модоор зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Шэрээр, гуашаар нягтаар ажаллахыень хургаха. Жираф дээрэхи ашаг зубоор, ондоо үнгөөр шэрдэхыень хургаха.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, жирафай бэлэдхэл, салфетканууд.

ДЕКАБРЬ

Үбэл

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Үбэл ерээ. «Дулаан бээлэй»	Шүдэнэй щеткоор сэсэрүүлэн зуралгын техникэтэй танилсуулха. Гарай хүдэлсэ, воображени хүгжөөхэ, зураг гоёожо хургаха.	шүдэнэй щётконууд, гуаштай аяганууд, картоноор хэгдэһэн бээлэйн бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.
2	Үбэлэй нааданууд «Снеговик»	Мухарюулхан саарһаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, воображени хүгжөөхэ Биирээр снеговигай нюурыень зуража хургаха.	салфетканууд, аяга соо сабуун ПВА, сэнхир үнгэтэй картон, биирэнүүд, аяга соо гуашь.
3	Сагаан үбгэнэй угалзанууд. Үхибүүдэй өөһэдын һанамжаар бүтээлнүүд	Шэнэ зуралгын техникэтэй танилсуулха. Дэн, биирээр ажаллажа хургаха. Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ.	Дэн, биирээр зуралга
4	Шэнэ жэлэй нааданхайнууд. Ногоон хасуури	Һэрээгээр зуралгын техникэтэй танилсуулха. Хургануудаар зуралга хэрэглэжэ, зураг гоёохо шадабари үргэлжэлүүлхэ.	Һэрээнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сайбар ногоон үнгэтэй

			картонууд, салфетканууд.
ЯНВАРЬ			
Буряад эдээн ба амһарта			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
2	Сагаан эдээн Ээзгэй (творог)	Хүбэн модонуудаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, воображени хүгжөөхэ.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, жирафай бэлэдхэл, салфетканууд.
3	Буряад эдээн Бууза	Хүбэн дискэнүүдээр зуралгын техникэтэй танилсуулха. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, хүгжөөхэ. Биирээр сэбэрээр хүдэлжэ һургаха.	хүбэн дискэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэ картонууд, салфетканууд.
4	Буряад амһарта Аяга гоёохо	Гофрокартоноор зуралгын техникэтэй танилсуулха. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико хүгжөөхэ.	трүбкээр орёонхой саархан аршуулай картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картоноор хэгдэһэн аягануудай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.
ФЕВРАЛЬ			
Буряад хубсаһан			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	Буряад малгай «Буряад малгай гоёохо»	Тамгаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Буряад малгай тухай хөөрөжэ угэхэ, удхыень тайлбарилха.	хартаабхаар буряад малгайнуудые хэһэн бэлэн тамганууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, элдэб үнгэтэй картонууд, салфетканууд.
2	Буряад гутал «Буряад гутал гоёохо»	Гофрокартоноор зуралгын техникэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ. Буряадудай гутал тухай хөөрөжэ угэхэ, удхыень тайлбарилха. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, хүгжөөхэ.	трубкээр ореонхой саархан аршуулай картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картоноор хэгдэһэн аягануудай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.
3	Эрэ хүнэй буряад хубсаһан «Энгэр гоёохо»	Агаарай шаригуудаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Буряад эрэ хүнэй хубсаһан тухай хөөрөжэ угэхэ, удхыень тайлбарилха. Улаан, хүхэ үнгэнүүдые дабтаха.	агаарай шаригууд, зузаан сагаан саархан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, тугай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд.
4	Эхэнэр хүнэй буряад хубсаһан «Уужа гоёохо»	Хүбэн модоор зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Буряад эхэнэр хүнэй хубсаһан тухай хөөрөжэ угэхэ, удхыень тайлбарилха.	хүбэн модонууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, салфетканууд, буряад эхэнэр хүнэй

		Уужа гоёожо хургаха, гуаштай хүдэлхэ дадал хүгжөөхэ.	хубсаханай хэб.
МАРТ			
Хабар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Хабар ерэбэ «Байгаалиин пейзаж»	Бажуунхай саарһаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Хабар тухай мэдэсые үргэдхэхэ. Шэнэ үгэнүүдтэй танилсуулха (пейзаж)	салфетканууд али саарһанууд, үнгэтэ картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, гараа аршаха салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
2	Эжын һайндэр «Эжыдээ бэлэг-зүүдхэл»	Хургануудаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Өөрын дуратай үнгэнүүдээр ажаллажа хургаха. Гарай хүдэлсэ ба жэжэ моторико, хүгжөөхэ.	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
3	Үбэлзэдэг шубууд «Зана шубуухай мушэ модон дээрэ» Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри	Альгануудаар ба хургануудаар зуралга. Шэнэ үгэнүүдээр танилсуулха:зана шубуухай(снегирь), мүшэ модон(рябина))	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
4	Дулаан орон руу нийдэдэг шубууд «Хүн шубуун»	Альгануудаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ Шубууд тухай мэдэсэ үргэдхэхэ. Фломастернуудаар ба гуашь шэрээр шубуудай хубинуудыень зурахын шадабари хүгжөөхэ	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
АПРЕЛЬ			
Амиды ба амигүй байгаали			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Хорхой шумуул. Орхой	Һаглагар помпонуудаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Хорхой шумуул тухай мэдэсэ үргэдхэхэ, шэнэ үгэтэй танилсуулха (орхой-гусеница).	Һарбагар помпонууд, прищепкэнүүд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
2	Замбуулин (Космос)	Воскоор хэһэн харандаашуудаар зуралгын техникэ үргэлжэлүүлхэ. Замбуулин тухай хөөрөжэ үгэхэ	воскоор хэгдэһэн харандаашууд, зузаан сагаан саарһан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, сагаан саарһан дээрэ гэрэй дүрсэнүүдэй бэлэдхэлнүүд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
3	Амиды байгаали. Заряя –ежик	Бажуунхай саарһаар зуралгын техникэ бэхижүүлхэ. Заряагай ажамидарал ба зан тухай мэдэсэ	салфеткэнууд али саарһанууд, унгэтэ картон, гуаштай аяганууд,

		ургэдхэхэ.	биирэнүүд, гараа аршаха салфеткэнууд, жэшээ харуулһан зураг
4	Амигуй байгаали. Булгэмэй хамта худэлмэри	Хургануудаар зуралгын техникэ бэхижүүлхэ. Амигуй байгаали тухай мэдэсэ үргэдхэхэ. Булгэмөөр ажаллажа һургаха	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
МАЙ			
Байгал далай			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Ургамалай байгаали	Дабһаар зуралгын техникэтэй танилсуулха. Үхибүүдэй Байгал далай тухай эрдэм мэдэсэ үргэлжэлүүлхэ, уһан соохи ургамалнууд тухай хөөрөжэ үгэхэ.	дабһан, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэ картонууд, аяга соо ПВА сабуун, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
2	Амитадай байгаали. Загаһан	Гофрокартоноор зуралгын техникэ бэхижүүлхэ. Композициин мэдэрэл хүгжөөхэ, гарай жэжэ моторико хүгжөөхэ.	трүбкээр орёонхой саарһан аршуулай картон, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картоноор хэгдэһэн аягануудай бэлэдхэлнүүд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг
3	Уһан дорохи байгаали Амиды шулуунууд-божъя коровка	Шулуун дээрэ зуралгын техникэтэй танилсуулха.	адлихан түхэлтэй шулуунууд, гуаштай аяганууд, биирэнүүд, картон, салфетканууд.
4	Булгэмэй хамта худэлмэри	Альгаар зуралгын техникын шадабари бэхижүүлхэ.	гуаштай аяганууд, биирэнүүд, үнгэтэй зузаан саарһанууд, салфетканууд, жэшээ харуулһан зураг

Модуль «Хүхюүтэй хургаханууд»
(Нетрадиционная техника рисования) (4 -5 лет)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Танилсалга. Түрүүшын оршол	Искусстводо һонирхол түрүүлхэ, үхибүүдэй уран һайханай ба творческо бэлиг хүгжөөхэ (дүрсэ хэхын тула материал өөрөө шэлэлгэ, тэрэнээрээ дүрсэ бэелүүлгэ)	
2	«Намар.	Үнгэтэ эльһээр (манна хүрпээгээр)	Альбомой саарһанууд

	Намарай шэнжэ»	зуралгын техникэтэй танилсуулха, композицийн мэдэрэл хүгжөөх, творческо воображени, цветовосприяти, гарай моторико хүгжөөх.	(картонууд), набшаһанууд, харандааш, гуашь, поролон тампонууд, зуралгын хэрэгсэлнүүд
3	«Намарай ургаса»	Хүбэн модохонуудаар намарай ургаса (овощ) зуража һургаха, гуаштай хүдэлхэ дадал хүгжөөхэ (Пуантилизм)	Саарһан (картон) дээрэ зуранхайовошцуудай хэлбэринүүд, гуашь, хүбэн модохонууд
4	«Ойн захада һархяагууд ургаба»	Дабһаар зуралгын техникэтэй танилсуулха, һархяагууд тухай мэдэсэ үргэлжэлүүлхэ	Һархяаг зуранхай саарһанууд, акварель, гуашь, биирэнүүд, һархяагуудай зурагууд болон муляжууд, ПВА сабуун, дабһан

ОКТАБРЬ

Минии гэр бүлэ

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Минии гэр бүлэ»	Альгаараа зуралгын техникэтэй танилсуулха, фломастернуудаар ба гуашь шэрээр зурахын шадабари хүгжөөхэ; гарай моторико хүгжөөхэ; гэр бүлэ тухай мэдэсэ үргэдхэхэ	Альбомно саарһанууд, фломастернууд, гуашь, биирэнүүд, шиигтэй салфетканууд, уһатай стаканууд
2	«Минии гэр»	Үхибүүдые зуралгын фроттаж техникэтэй танилсуулха, гэрэй түхэл зуража һургаха; амьараа зүйлнүүдые зураха шадабари байгуулха; юумэнэй формо болон бага ехын ойлгосо бэхижүүлхэ	Зузаан саарһанууд, элдэб янзын гэрнүүдэй шаблонууд, воскоор хэгдэһэн харандашууд
3	«Тоонто нютаг»	Шүдэнэй шёткоор тоонто нютагайнгаа байгаали (али үгы һаа Буряад ороной флаг) зуралгын техникэтэй танилсуулха; анхарал болон наглядна-образно ухаан бодолго, творческо тухайламжа хүгжөөхэ	Альбомно саарһанууд, гуашь, акварельнэ шэрэнүүд, шүдэнэй шётконууд, трафаредууд, салфетканууд
4	«Баглаа шаригуудые хүмүүжүүлэгшэдээ барихаб»	Шаригуудаар зуралгын техникэтэй танилсуулха, шаригуудаар тамга табижа һургаха; гарай хүдэлсэ, координаци хүгжөөхэ, зурагтаа зүбшөөрһэн хандаса дуудаха	Саарһанууд, гуашь, биирэнүүд, бага үлөөгдэһэн зураггүй шаригууд

НОЯБРЬ

Амитад

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Гэрэй амитад»	Вилкээр зуралгын техникэтэй танилсуулха, гэрэй амитад тухай мэдэсэ үргэдхэхэ; «зөөлэн, барбагар» г.м. тэмдэгэй нэрэнүүдые хэлэлгэ соо дээшэлүүлхэ; саарһан дээрэ тааруулжа хараалха шадабарида хүгжөөхэ, зураг дээрэ миисгэйн газраа түхэлэйн онсо илгаа дамжуулжа һургаха	Альбомно саарһанууд, вилкэнүүд; гуашь, миисгэйн нюдэнэй, хоншоорой ба һахалай бэлэдхэлнүүд
2	«5 хушуу мал»	Пластилинаар зуралгын техникэтэй	Пластилин, картонууд,

		танилсуулха; пластилинаар хүдэлхэ шадабари хүгжөөхэ, композицийн мэдэрэл, нарин нягта байлга, гарай жэжэ моторико хүгжөөхэ	клеенконууд, хониной шаблонууд
3	«Зэрлиг амитад»	Үхибүүдые хүрпээгээр ажаллажа болон ажалайнгаа хубинууд дээрэ нягтаар сабуу няажа хургаха, өөрөө ажаллажа хургаха	Заряа ба хэрмэнэй дүрсэтэй сагаан картонууд, ПВА сабуун, манна, пшенно болон гречихын хүрпээнүүд, эльһэн, акварельнэ шэрэнүүд, биирэнүүд (үнгэтэ харандаашууд)
4	«Халуун ороной амитад»	Биирээр хэлбэри соо шэрдэжэ шадахые үргэлжэлүүлхэ; хургаараа ашагуудые зуража мэргэжүүлхэ	Анаашын дүрсэтэй саарханууд, гуашь, биирэнүүд

ДЕКАБРЬ

Үбэл

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Үбэл ерээ»	Пекинска хапуусын набшаһаар ба хүбэн модоор зуралгын техникэтэй танилсуулха, хапуусын набшаһа саархан дээрэ няан даража хургаха; үхибүүдэй творчество хүгжөөхэ	Үбэл тухай зурагууд, хүхэ үнгэтэй альбомно саарханууд, хүбэн модохонууд, пекинска хапуусын набшаһанууд, шүдэнэй паста, сагаан үнгэтэй гуашь, биирэнүүд, салфетканууд
2	«Үбэлэй нааданууд»	Монсойлгоһон саарһаар зуралгын техникэтэй танилсуулха; зуража харуулагдаһан зүйлэй (саһата хүн) онсо илгааень харуулха шадабари үргэлжэлүүлэн хургаха; шэрээр зүйлэй дүрыень дүүрэн болгожо хургаха	Сэнхир хүхэ ба хүхэ үнгэтэй картонууд, сагаан гуаштай тарелканууд, монсойлгохо саарханууд
3	«Сагаан үбгэнэй дархалдаг газар (мастерской)»	Үхибүүдэй өөрын һанамжаар зуралга	
4	«Шэнэ жэлэй нааданхайнууд»	Воскоор хэгдэнхэй мелээр болон акварельна шэрээр зуража шадахые үргэлжэлүүлхэ; тухайлалга хүгжөөхэ	Саархан кругууд, овалнууд, воскоор хэгдэнхэй мелки-харандашууд, акварельна шэрэнүүд, биирэнүүд

ЯНВАРЬ

Буряад эдээн ба амһарта

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
2	«Сагаан эдээн»	Трубочкануудаар зуралгын техникэтэй танилсуулха; ассоциативна ухаан бодолго, зурагтаа сагаан эдээнэй (творог, сыр) образ тухайлха шадабари хүгжөөхэ	Картон саарханууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд, пипеткэнүүд (коктейльнэ трубочканууд)
3	«Буряад эдээн (бууза, боово)»	Хүбэн ээрэмхэй дээрэ зуралгын техникэтэй танилсуулха; зуража харуулагдаһан зүйлэй онсо илгааень харуулха шадабари үргэлжэлүүлэн хургаха	Хүбэн ээрэмхэйнүүд, гуашь (фломастер), биирэнүүд

4	«Буряад амһарта»	Воск пластилинаар зураг зураха шадабари болон гарай хургануудай жэжэ моторико хүгжөөхэ; үнгэнүүдэй хадууса хүгжөөн үргэлжэлүүлхэ	Воскоор хэгдэнхэй пластилин, стегууд, салфетканууд, картонууд, амһарта харуулһан зурагууд
---	------------------	--	---

ФЕВРАЛЬ

Буряад хубсаһан

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Буряад угалзанууд, хээнүүд»	Буряад угалзатай танилсуулха, гуашаар поролон гүбкээр трафарет дээрэ шэрээ няажа хургаха	Буряад угалзануудай трафаредууд, саарһанууд, гуашь, салфетканууд, поролон гүбкэнууд
2	«Буряад эрэ хүнэй хубсаһан»	Хартаабхаар хэгдэһэн буряад угалзануудай печаткануудаар зуража хургаха; гарай ба хургануудай жэжэ моторико, творческо эдэбхи хүгжөөхэ	Хартаабхаар хэгдэһэн буряад угалзануудай печатканууд, буряад эрэ хүнэй дэгэлэй шаблонууд, гуашь, штемпельна дэрэнүүд
3	«Буряад эхэнэр хүнэй хубсаһан»	Хүбэн модохонуудаар буряад эхэнэр хүнэй дэгэл шэрдэлгын шадабари хүгжөөхэ; гарай ба хургануудай жэжэ моторико, творческо эдэбхи хүгжөөхэ	Буряад эхэнэр хүнэй дэгэлэй шаблонууд, хүбэн модохонууд, гуашь
4	«Буряад гутал ба малгай»	Буряад национальна костюмай хубинууд тухай мэдэсэ үргэдхэхэ; зуралгын фроттаж техникээр малгай зуража хургаха; хёрхо хараса болон жэжэ моторико хүгжөөхэ	Буряад малгайн шаблонууд, воск харандаашууд, саарһанууд

МАРТ

Хабар

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Хабар ерэбэ»	Дэнгээр ба акварель шэрээр зуралгын техникээр зурахые хүгжөөхэ, хабар тухай, түрүүшын хабарай сэсэгүүд тухай мэдэсэ баяжуулха	Хабар тухай зурагууд, альбомно саарһанууд, акварельна шэрэнүүд, дэн, салфетканууд
2	«Эжын һайндэр»	Целлофан пакедаар болон саарһан аршуулай түлхээр зуралгын техникэтэй танилсуулха; композици зохохо мэдэрэл, творческо арга шадабари хүгжөөхэ; словарна нөөсэ үргэдхэхэ	Саарһан, гуашь, целлофан пакедууд, саарһан аршуулай түүлхэнүүд, биирэнүүд
3	«Нютагаймнай үбэлзэдэг шубууд»	Альгаараа болон хургаараа үбэлзэдэг шубуудые зуража хургаха; эстетическэ мэдэрэл хүгжөөхэ; шубуунай дүрсэ биирээр дүүрэн болгохо шадабари шангадхаха; олон янза үнгэнүүдэй гамма өөрөө шэлэхэ шадабари үргэдхэхэ	Саарһанууд, гуашь, салфетканууд
4	«Перелетные птицы» «Дулаан орон руу ниидэдэг шубууд»	Дулаан орон руу ниидэдэг шубууд тухай мэдэсэ үргэдхэхэ; занашууе тычок техникээр зураха дадал мэргэжүүлхэ	Саарһанууд, гуашь, биирэнүүд

АПРЕЛЬ

Амиды ба амигүй байгаали

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Хорхой шумуул»	Монотипия техникээр тэбтээр сохо	Саарһанууд, гуашь,

		(эрбээхэй) зуража хургаха; хорхой шумуул тухай мэдэсэ үргэдхэхэ; тухайлха шадабари болон творчество хүгжөөхэ	харандаашууд, салфетканууд
2	«Космос» «Замбуулин»	Пластилинографи техникээр замбуулин зуралга; элдэб янзын хүрпээнүүдээр ракетын, мүшэдэй болон планетануудыг зураглаха шадабари үргэдхэхэ	Пластик хабхагууд, пластилин, хүрпээнүүд
3	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амиды байгаали)	Үхибүүдэй амиды байгаали тухай мэдэсэ болон зурагай композиционно дадал бэхижүүлхэ; зуралгын элдэб техникэ хэрэглэн зураг зохёожо шадахыг бэхижүүлхэ	Зуралгын элдэб техникын хэрэгсэлнүүд
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амигүй байгаали)	Үхибүүдэй амигүй байгаали тухай мэдэсэ болон зурагай композиционно дадал бэхижүүлхэ; зуралгын элдэб техникэ хэрэглэн зураг зохёожо шадахыг бэхижүүлхэ	Зуралгын элдэб техникын хэрэгсэлнүүд

МАЙ

Байгал далай

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Байгал. Ургамалай байгаали»	Жарки сэсэгтэй танилсуулха, тэрэниие бүтлхын оёроор зуража хургаха; сэсэгүүдэй газар түхэлэйн онсо илгаа дамжуулха шадабари байгуулха	Бүтлхэнүүд, гуашь, саархан, биирэнүүд
2	«Байгалай эрьеын амитадай байгаали»	Ниткографи техниктэй танилсуулха; утаа баабгайн дүрсэ дээрэ зүбөөр няжа хургаха	Ноонон утаан, баабгайн шаблонууд, сабуун
3	«Байгалай уһан дорохи байгаали»	Акварельна шэрээр, воскоор хэгдэһэн харандаашуудаар болон аппликацийн туһаар зуралгын дадал бэхижүүлхэ; композици болон үнгэнүүдыг таарамжатайгаар зохёохын шадабари хүгжөөхэ	Акварельна шэрэнүүд, воскоор хэгдэһэн харандаашууд, саарханууд
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри	Өөрын һанамжаар зуралгын элдэб техникэ хэрэглэн композици зохёох шадабари бэхижүүлхэ; гарай жэжэ моторико бэхижүүлхэ	Зуралгын элдэб техникын хэрэгсэлнүүд

Модуль «Уран баримал» «Тестоластика» (5-6 лет)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Танилсалга. Оролто хэшээл	Талхаар бүтээлгын урлалда һонирхол татуулха Элдэб үнгэ оруулһан талхаар бүтээлгын аргуудтай танилсуулха Элдэб хаягдаха хэрэггүй зүйлнүүд	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулха зүйл. Талхан, даһан, уһан. Элдэб янзын түхэлтэй талханай

		болон хэрэгсэлнүүдээр шэнэ юумэ бүтээхэ үзэлгэдэ таатай байдал эмхидхэхэ	формонууд, хабтагай модо, биирэнүүд, гоеохо зүйлнүүд (үрьһэнүүд, шагта болон гоелой зүйлнүүд)
2	Намарай уларил «Набша уналга»	Үхибүүдэй уран шадабари элирүүлхын тула талхаар бүтээлгэдэ хургаха, һанаһанаа зүбөөр дамжуулжа, бүтээл соогоо харуулжа хургаха, Үхибүүдэй уран шадабари, фантази элирүүлхэ, хэһэн ажалайнгаа дүн хаража хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулха зүйл. Талхан, дабһан, уһан. Элдэб янзын набшаһадай түхэлтэй талханай формонууд, хабтагай модо, ургамал болон модонуудай набшаһад
3	Оршон байгаалиин бэлэгүүд. Огородой ургаса	Юумэнэй түхэлөөрнь (түхэрээн, монсогор, гонзогор) болгон тааруулжа дамжуулхые хургаха, тодорхой һубарилаар базаажа хургаха, ургамалнуудай үнгые илгаха мэдэсэ бэхижүүлхэ, гар болон хургануудай хүдэлөөсэ, анхарал, хэлэ, һанамжа, адаглан абалга хүгжөөхэ	Үнгэ оруулһан бэлэн дабһатай талха, огородой ургамалнууд гү, али тэдэнэй түхэлтэй муляжнууд, хабтагай модонууд, стека, фартук, хамгаалха хамсынууд болон аршуулнууд.
4	«Шэдитэ ойн бэлэгүүд» «Мөөгөхэн һархяаг»	Талхаар бүтээхэ шадабари болон дадал бэхижүүлхэ (хубинуудые хэрэглэжэ, тэдэниие зүбөөр тааруулан холбохо, ниилүүлхэ)	Үнгэ оруулһан бэлэн дабһатай талха, элдэб һархяагуудай зурагууд болон муляжнууд, хабтагай модонууд, стека, фартук, хамгаалха хамсынууд болон аршуулнууд. ургамал болон модонуудай набшаһад, шэлбээһэнүүд

ОКТЯБРЬ

Минии гэр бүлэ

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Минии гэр, минии булэ: Эжы, Баабай, Ахай, Дуу басаган»	Барельеф гэхэн онсо аргатай танилсуулха, аба эжы, эгэшэ, аха болон өөрынгөө дүрсэ портрет онсо маягуудын (нюурай түхэл, үһэнэй, нюдэнэй үнгэ, уралнуудай тухэл) харуулан хэжэ хургаха Талха альгаараа, хабтагай дээрэ монсогойлжо, хабтайлгажа хургаха, өөрынгөө ажалда урмашажа, һайнаар сэгнэжэ хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд, үнгэ оруулһан талхан, хабтагай модонууд, стека, гэр бүлын портрет болон фотозурагууд.
2	«Минии гэр»	Уран баримал аргатай танилсуулга үргэлжэлүүлхэ Хэб дууряалгажа, шухала хубинуудые хэхэ шадал бэхижүүлхэ. һэеы гэр урлажа, нэмэлтэ хубинуудаар гоеохо	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд, үнгэ оруулһан талхан, хабтагай модонууд, стека.

	«Һэсы гэр»	ажалаар үхибүүдэй уран шадабари хүгжөөхэ	Һэсы гэрэй фотозурагууд, муляжнууд, утаһан уяа болон нарин утаһан гоеолто-лентэнүүд.
3	«Эхэ Орон» «Тоонто нютаг» Панно «Хэжэнгэ»	Панно талхаар бүтээжэ хургаха. Талхаар бүтээхэ гурим һубарилтай танилсуулха. Багашуулай уран һайхан урлалай талаар шадабарие урмашалуулан үргэхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд, үнгэ оруулһан талхан, хабтагай модонууд, стека. Харандаашаар бүтээһэн ба үнгэтэ панногой эскиз
4	«Хүмүүжүүлэгшэдээ сэсэг баглаа» (үхибүүдэй һаналаар) «Бамба сэсэгэй баглаа»	Рельефнэ зурагуудтай танилсуулха, элдэб онол аргаар сэсэгүүдые бүтээжэ хургаха- хургануудаараа монсойлгожо, хабтайлгажа, һуняжа болон хурсалжа, дотогшонь оруулан хабтайлгажа г.м., хэб болон стека хэрэглэжэ, үнгэ, түхэл ойлгохо дадал хүгжөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд, үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, картон, гоеолто шурэнүүд, бисер, фольга.

НОЯБРЬ

Амитад

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Гэрэй амитад» «Миисгэйн булэ»	Амитадые бэеые, бэеын хубинуудые зүбөөр дамжуулжа, бүтээжэ хургаха. Томо амитадые түхэл дуурияан хэхэ	Фартугууд, хамгаалхахамсынууд, салфеткэаршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека,амитадай зурагууд, муляжнууд, нооһо, ниткэнууд
2	«Табан хушуу мал» Тэмээн	Табан хушуу мал тухай мэдэсэ бүридхэхэ. Бүридэмэл композици бүтээжэ шадаха дадал хүгжөөхэ. Гуримаар хубинуудые холбожо, хэб болон нарийхан трубка хэрэглэн амитанай бэе, монсогойлһон талхаар толгой, нюдэнүүд, шэхэнүүд, хүл гарнуудыень холбожо хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, 5 хушуу малай дурсэ зурагууд, муляжнууд, нооһо, ниткэнууд
3	«Зэрлиг амитад» Эрээн бар	Хэб дээрэ амитанай дурсэ түхэл харуулан талхаар бүтээжэ хургаха, үхибүүдэй һанал түрүүлжэ, өөһэдөөрнь онсо маяг оруулхыень эмхидхэхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, ручка, харандаашууд, шобхолһон модохонууд, хуйхан хутаганууд, талха дээрэ зураг гаргаха хэрэгсэлнүүд: һама, шетконууд, хуйхан һэрээ. Зэрлиг амитадай дурсэ муляжнууд, фотозурагууд
4	«Халуун ороной амитад»	Мэлхэйн бэе хуби хубяарнь холбожо бүтээхэ, хабтагайлжа, холбожо, няажа	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ

	Мэлхэйнүүд	хургаха, элдэб янза маягаар (мүлхижэ ябаһан мэлхэй, айжа сошоһон, гайхажа байһан мэлхэйнүүдые) харуулжа хургаха	аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, ручка, харандаашууд, шобхолһон модохонууд, хуйхан хутаганууд, далайн ракушканууд, багахан шулуу болон ондоо хэрэгсэлнүүд. Халуун ороной амитадай дурсэ муляжнууд, фотозурагууд
--	------------	---	--

ДЕКАБРЬ

Үбэл

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Үбэл ерэбэ» «Шэдитэ ой»	Рельефнэ онол арга шудалалга үргэлжэлүүлхэ. Үхибүүдые өөһэдөөрнь онол арга, янзануудые бэдэрүүлхэ. Танил мэдэхэ гуримуудаа шэнэ байдалда хэрэглэжэ шадаха дадал хүгжөөхэ, мүн стека хэрэглэн угалза гарган гоёожо хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, фольга, гоёолтын зуйл хэрэгсэлнүүд. «Үбэл» гэгһэн сэдэбээр фотозурагууд
2	«Үбэлэй нааданууд»	Цилиндр, конус түхэлтэй талхаар бүтээхэ шадал хүгжөөхэ. Бэеын, гарнуудай, хүлнүүдэй урагшаа, хойшоо, хажуу тээшээ хүдэлхые харуулжа дамжуулха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, ручка, харандаашууд, пенопласт, втулканууд. «Үбэлэй нааданууд» гэгһэн сэдэбээр фотозурагууд
3	«Сагаан Үбгэнэй дархалдаг газар»	Ухибуудэй ханалаар бүтээхэ ажаябуулга	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, трафарет болон формонууд, шобхолһон модохонууд, биирэ, хуйхан хабхагууд г.м. , гоёолтын хэрэгсэлнүүд.
4	«Шэнэ жэлэй нааданхайнууд» Жабар убгэн Саһан хүүхэн	Талхаар бүтээлгын холимог онол аргатай танилсуулга үргэлжэлүүлхэ, хүнэй дүрсэ бүтээхэ мэдэсэ, шадабари болон дадал хүгжөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, картон. Гоёолто шүрэнүүд, бисер, фольга. Нааданхайнуудай дүрсэ зурагууд

ЯНВАРЬ			
Буряад эдээн ба амһарта			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
2	«Сагаан эдээн» Үрмэ	Бүтэн нэгэ хубиһаа юумэ бүтээхэ шадабари хүгжөөхэ, онсо маягыень харуулжа шадаха дадал, жэжэ хубинууды хонхорлон оруулжа бүтээхэ шадабари хүгжөөхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткп аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека гу, али ручка, харандаашууд. «Сагаан эдээн» гэхэн сэдэбээр зурагууд
3	«Буряад эдээн» «Боово»	Юумэнэй, дүрсэнүүдэй дээдэ талыень хургануудаараа мүлжэ, мүлигэр болгохыг хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, боовонуудай зурагууд
4	«Буряад амһарта» «Тагша»	Талхаар бүтээһэн амһартанануудаа стека хэрэглэн угалзатуулан хээтүүлжэ, нэмэжэ, дээрэһэнь няжа гу, али хонхорлоһон рельеф хэжэ хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Буряад амһарта» сэдэбээр зурагууд
ФЕВРАЛЬ			
Буряад хубсаһан			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Буряад угалзанууд, хээнүүд»	Бэлэн модон пластинканууд дээрэ хэб зурагаар талхаяа угалзатуулан няжа хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Буряад угалза хээнүүд» сэдэбээр зурагууд. Үхибүүн бүхэндэ модон хабтагай пластинка
2	«Эрэ хүнэй хубсаһан» «Дэгэл»	2-3 хубиһаа бүридэһэн дэгэл болон хубсаһанууды бүтээжэ хургаха. Зай харуулһан композици зохиохо аргатайгаар юумэ харуулха шадабарид хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Эрэ хүнэй хубсаһан» сэдэбээр зурагууд, шагтанууд, нарин утаһан лентэнүүд
3	«Эхэнэр хүнэй хубсаһан» «Уужа»	Цилиндр түхэлтэйгөөр талхаяа хабтагайлжа, тэрэнээ хабтайлган лентэ болгоод, хубсаһанай зүйл зүбөөр холбон хэһыг хургаха. Зүбөөр, нягтаар, найнаар холбоонуудаа хэһыг анхарал табиха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Эхэнэр хүнэй хубсаһан»

			сэдбээр зурагууд, шагтанууд, нарин утаһан лентэнүүд, бисер г.м. хэрэгсэлнүүд
4	«Буряад малгай»	Монсойлгохо, хабтайлгах, шэмхэн суглууха, татажа һуняаха, онсо түхэл формо оруулжа шадаха дадалнуудыг хөгжөөх	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Буряад малгай» сэдбээр зурагууд, шагтанууд, нарин утаһан лентэнүүд, мулине, гоеолтын зүйлнүүд
МАРТ			
Хабар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэх хэрэгсэлнүүд
1	«Хабар ерэбэ» Үхибүүдэй суг ажал	Олон адли талхан зүйлнүүдһээ хабарай дүрэ образ харуулха, шанар шэнжыень дамжуулха арга шадалда һургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, «Хабар ерэбэ» сэдбээр зурагууд, ореодог пленко, хэб шаблонууд, хабтайлгах модон хэрэгсэлнүүд
2	«Эжын һайндэр» Эжыдээ шляпа малгай	Олон янзын талхан хубинуудһаа бүрилдүүлжэ, угалза хээнүүдээр гоеон шэмэглэжэ, хэб каркас дээрэ зай харуулһан юумэнүүдыг бүтээжэ, онол аргуудыг зохидоор тааруулан, рельефнэ бүтээлнүүдыг хэжэ һургаха, дадал хөгжөөх	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, шляпын хэб, гоеолтын зүйл хэрэгсэлнүүд (бисер, шүрэнүүд, фольга г.м.)
3	«Дулаан орон руу нийдэдэг шубууд» Нугаһад нийдэн ерэбэ	Өөрынгөө һанамжа дамжуулжа, уран аргуудыг бэдэрэн хэрэглэжэ, элдэб хэрэгсэл болон зүйлнүүдыг хэрэглэхыг һурган үргэлжэлүүлхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, шубуудай дүрсэ зурагууд, гоеохо зүйл хэрэгсэлнүүд, шубуунай удэ, һамарнуудай яһан, г.м.
4	«Үбэлжэдэг шубууд» Аляа борбилоо	Үхибүүдэй хэһэн бүтээлнүүдыг хэлгэн захижа, ондоо маягтай болгожо һургаха. Хэһэ ажалаа түсэблэжэ, дүнгын тодоор элэрүүлэн хаража, тэрэндээ хүрэхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, шубуудай дүрсэ зурагууд, гоеохо зүйл хэрэгсэлнүүд,

		шадабари хүгжөөн хургаха	шубуунай удэ, үрьһэ болон борбоосгойнууд г.м.
АПРЕЛЬ			
Амиды ба амигүй байгаали			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Хорхой шумуул» Зугы сэсэг хоер	Хубинуудые холбожо ниилүүлэн, хэмжээгээрнь зүбөөр тааруулан,хайн нягта холбожо шадаха дадал бэхижүүлхэ, хэһэн бүтээл тухайгаа уран хайханаар, холбоо хэлэлгэ хэрэглэн хөөрөжэ хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, дурсэ зурагууд, гоеохо зуйл хэрэгсэлнүүд, байгаалиин зүйлнүүд г.м.
2	«Замбуулин» Юртэмсэнүүд	Бүмбэрсэг юртэмсын, замбуулинай, одо мүшэдэй хүдэлөөсэ, онсо маяг харуулан, талхаар рельефнэ бүтээл хэхэ аргуудые бэхижүүлхэ, хэһэн бүтээл тухайгаа уран хайханаар, холбоо хэлэлгэ хэрэглэн хөөрөжэ хургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфетка аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, юртэмсэнүүдэй дурсэ зурагууд, гоеохо зүйл хэрэгсэлнүүд , байгаалиин зүйлнүүд г.м.
3	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амигуй байгаали)	Хүмүүжүүлгэ хуралсалай ажаябуулга дээшэлүүлхын тула элдэб олон янзын онол аргуудые хэрэглэлгэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гоеохо зуйл хэрэгсэлнүүд , байгаалиин зүйлнүүд г.м.
4	Бүлгэмэй хамта хүдэлмэри (Амигуй байгаали)	Талхаар бүтээхэ ажалда элдэб янзын онол аргуудые хэрэглүүлжэ, үхибүүдэй урма зориг дээшэлүүлхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гоеохо зуйл хэрэгсэлнүүд , байгаалиин зүйлнүүд г.м.
МАЙ			
Байгал далай			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	«Байгал. Ургамалай байгаали» Алирһатай турсууг	Шэнэ шиидхэбэри бэдэрэлгын ажалай дадал шадабари хүгжөөн бэхижүүлхэ	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулһан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гоеохо зуйл

			хэрэгсэлнүүд , байгаагийн зүйлнүүд г.м.
2	«Амитадай байгаали» «Баабгай»	Элдэб хэрэгсэлнээ гараглан юмэнуудээр шэнэ юмэ бүтээжэ, ооһодоо тодорхой дурэ образ зохион харуулгада туһалха, харуулха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулхан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гоеохо зүйл хэрэгсэлнүүд ,байгаагийн зүйлнүүд г.м.
3	«Уһан дорохи байгаали» «Нерпа» Хаб загалан	Байгал далайда, байгаагида ухибуудэй һонирхол татуулха. Буридэмэл композици бүтээлнүүдые хэхэ шадабари хугжоохэ Хэһэн бүтээл тухайгаа уран һайханаар, холбоо хэлэлгэ хэрэглэн хоорэжэ һургаха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулхан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гоеохо зүйл хэрэгсэлнүүд , байгаагийн зүйлнүүд г.м.
4	«Булгэмэй хамта худэлмэри» Панно «Озеро Байкал»	Хэжэ байһан ажалаа аялгалан хоорэхэ арга оньһо хэрэглэжэ, ухибуудэй холбоо хэлэ хугжоохэ, шэнэ угэнуудээр танилсуулха, хэлыень баяжуулха	Фартугууд, хамгаалха хамсынууд, салфеткэ аршуулнууд. Үнгэ оруулхан бэлэн талхан, хабтагай модонууд, стека, харалсалай дурсэ зурагууд, гоеохо зүйл хэрэгсэлнүүд , байгаагийн зүйлнүүд г.м.

Модуль «Һэсэ даралга»
«Фелтинг» (6-7 лет)

СЕНТЯБРЬ			
Намар			
№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
1	Танилсалга «Намарай байгаали»	Ухибуудые ноһотой ба ноһоной шэнжэтэй танилсуулха. Ноһоор зураг зураха техникэтэй танилсуулха. Искусстводо һонирхол түрүүлхэ, үхибүүдэй	Үнгэ бүрийн ноһон, картон, хайша, шэлтэй рама, намарай байгаали харуулхан зураг.

		уран найханай ба творческо бэлиг хүгжөөхэ. Зурагай үнгэ тааруулжа хургаха. Нооно татажа, тагалжа хургаха Намарай байгаали харуулхан зураг бүтээхэ Гарай моторико хугжөөхэ Нягтаар, хэжэ байхан ажалаа дүүргэхэ гэжэ оролдохыень хүмүүжүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	
2	Огородой эдээн	Нооноор зураг зураха техникэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ Нооно монсогойлхо, мушхаха гэхэн шэнэ аргануудта хургаха. Шэнэ аргануудай туһаар огородой эдээ харуулхан зураг бүтээхэ.	Үнгэ бүрийн ноонон, картон, хайша, шэлтэй рама, огородой эдээ харуулхан зураг.

ОКТЯБРЬ

Миний гэр бүлэ

1	Һэеы гэр	Нооноор зураг зураха техникэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ Һэеы гэр тухай үхибүүдтэ хөөрөжэ угэхэ Зурагай үнгэ тааруулжа хургаха Арадайнгаа ёно заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноонон, картон, хайша, шэлтэй рама, Һэеы гэр харуулхан зураг.
2	Модон гэр	Нооноор зураг зураха техникэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ Модон гэр тухай ухибуудтэ хоорөжэ угэхэ Зурагай үнгэ тааруулжа хургаха Арадайнгаа ёно заншалда дуратайгаар хумуужуулхэ	Үнгэ бүрийн ноонон, картон, хайша, шэлтэй рама, Һэеы гэр харуулхан зураг

НОЯБРЬ

Амитад

1	Миисгэй	Үхибүүдэй нооноор зураг зураха дадал бүридэлгэ Амитадта дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноонон, картон, хайша, шэлтэй рама, жэшээ харуулхан миисгэйтэй зураг.
2	Табан хушуун мал (морин)	Үхибүүдэй нооноор зураг зураха дадал бүридэлгэ Үхибүүдые табан хушуун малтай танилсуулха Арадайнгаа ёно заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноонон, картон, хайша, шэлтэй рама Жэшээ харуулхан зураг.

ДЕКАБРЬ

Убэл

1	Үбэлэй байгаали	Үхибүүдые «нойтон нооно даралга» гэхэн техникэтэй танилсуулха Нооноор зураха дадал бэхижүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноонон, хайша, уһан, мыло, целлофан,
---	------------------------	---	--

		Үбэлэй байгаали тухай хөөрөжэ угэхэ Зурагай үнгэ тааруулха шадабари хүгжөөхэ Ойлголгын һонирхол хүгжөөхэ ба гарай моторико хүгжөөхэ Нягтаар, хэжэ байһан ажалаа дүүргэхэ гэжэ оролдохыень хүмүүжүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Жэшээ харуулһан үбэлэй байгаалитай зураг.
2	Үбэлэй нааданууд «Снеговик»	Ухибүдэй нойтоор нооһо дараха дадал хугжоон ургэлжэлүүлхэ Нооһоор зураха дадал бэхижуулхэ	Үнгэ бүриин ноохон, хайша,уһан, мыло,целлофан, Жэшээ харуулһан үбэлэй байгаалитай зураг.
ЯНВАРЬ			
Буряад эдээн ба амһарта			
1	Буряад эдээн (бууза, боово)	Үхибүүдэй нойтоор нооһо дараха дадал хүгжөөн үргэлжэлүүлхэ Буряадуудай эдээ хоол тухай үхибүүдтэ хөөрөжэ үгэхэ Нооһоор зураха дадал бэхижүүлхэ Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүриин ноохон, хайша,уһан, мыло,целлофан, Жэшээ харуулһан үбэлэй байгаалитай зураг.
2	Буряад амһарта	Үхибүүдэй нойтоор нооһо дараха дадал хүгжөөн үргэлжэлүүлхэ Буряад арадай амһартатай үхибүүдые танилсуулха Нооһоор зураха дадал бэхижүүлхэ Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүриин ноохон, хайша,уһан, мыло,целлофан, Жэшээ харуулһан үбэлэй байгаалитай зураг.
ФЕВРАЛЬ			
Буряад хубсаһан			
1	Буряад угалзанууд, хээнүүд	Үхибүүдэй нойтоор нооһо дараха дадал хүгжөөн үргэлжэлүүлхэ Нооһоор зураха дадал бэхижүүлхэ Буряад угалзануудтай танилсуулха Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүриин ноохон, хайша,уһан, мыло,целлофан, Жэшээ харуулһан үбэлэй байгаалитай зураг.
2	Буряад хүнэй хубсаһан	Үхибүүдэй нойтоор нооһо дараха дадал хүгжөөн үргэлжэлүүлхэ Буряад арадай хубсаһан тухай хөөрөжэ үгэхэ Нооһоор зураха дадал бэхижүүлхэ Арадайнгаа ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүриин ноохон, хайша,уһан, мыло,целлофан, Жэшээ харуулһан үбэлэй байгаалитай зураг.
МАРТ			
Хабар			

1	Хабарай сэсэгүүд	Үхибүүдые «хуурай нооһо даралга» гэнэн техникэтэй танилсуулха Зурагай үнгэ тааруулха шадабари хүгжөөхэ Творческо бодол ба тухайлха шадабари хүгжөөхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноохон, хайша, зүүн, губка, формонууд. Жэшээ харуулхан зураг.
2	Эжыдээ бэлэг	Үхибүүдые «хуурай нооһо даралга» гэнэн техникэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ Зурагай үнгэ тааруулха шадабари хүгжөөхэ Творческо бодол ба тухайлха шадабари хүгжөөхэ Эжыдээ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноохон, хайша, зүүн, губка, формонууд, жэшээ харуулхан зураг.
АПРЕЛЬ			
Амиды ба амигуйбайгаали			
1	Эрбээхэй	Үхибүүдэй «хуурай нооһо даралга» гэнэн дадал бэхижүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноохон, хайша, зүүн, губка, формонууд, Жэшээ харуулхан зураг.
2	Һархяаг	Үхибүүдэй «хуурай нооһо даралга» гэнэн дадал бэхижүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноохон, хайша, зүүн, губка, формонууд, Жэшээ харуулхан зураг.
МАЙ			
Байгал далай			
1	Байгалай эрьеын шара сэсэгүүд	Үхибүүдэй нооһоор зураг зураха дадал бэхижүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноохон, картон, хайша, Жэшээ харуулхан зураг.
2	Нерпэ	Үхибүүдэй нойтоор нооһо дараха дадал бэхижүүлхэ Байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлхэ	Үнгэ бүрийн ноохон, хайша, уһан, мыло, целлофан, Жэшээ харуулхан зураг.

Модуль «Шэдитэ һүүл»
«Изделия из конского волоса» (6-7 лет)

№	Сэдэб	Зорилгонууд	Хэрэглэхэ хэрэгсэлнүүд
Сентябрь			
1	Танилсалга. Морин – буряадай	Үхибүүдтэ морин тухай хөөрөжэ үгэхэ. Үхибүүдые мориной үһэнтэй ба үһэнэй	Мориной үһэн

	эрдэни 	шэнжэтэйн танилсуулха, мориной үһөөр хэгдэһэн бүтээлнүүдтэ һонирхол татуулха. Үхибүүдэй уран һайханай ба творческо бэлиг, гарай моторико хугжөөхэ. Буряад арадай ёһо заншалда хамжуулха.	
2	Танилсалга. Мориной үһэ гүрэлгэ 	Үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ аргануудаар танилсуулха.	Мориной үһэн, һам, хайша
Октябрь			
1	Ташуур 	Үхибүүдые ташуур гэжэ үгэтэй танилсуулха. Мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, ташуур хэжэ һургаха	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг
2	Гоёолтын сасаг, залаа 	Үхибүүдые сасаг, залаа гэжэ үгэнүүдтэй танилсуулха. Мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, сасаг, залаа хэжэ һургаха	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг
Ноябрь			
1	һахюуһан 	Үхибүүдые һахюуһан гэжэ үгэтэй танилсуулха, удхыень тайлбарилжа үгэхэ. Мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, һахюуһан хэжэ һургаха	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг
2	һахюуһан 		
Декабрь			
1	Гоёолто	Үхибүүдые гоёолто гэжэ үгэтэй танилсуулха, удхыень ойлгуулжа үгэхэ.	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг

			
2	Гоёолто 	Үхибуудые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, гоёолто хэжэ хургаха	Мориной үһэн, һам, хайша,жэшээ харуулһан зураг
Январь			
1	Гарай гоёолто 	Үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, гарай гоёолто хэжэ хургаха	Мориной үһэн, һам, хайша, жэшээ харуулһан зураг
2	Гарай гоёолто 		
Февраль			
1	Үлзы Улзы • Улзы - «плетенка» - древний орнамент, символизирующий счастье, благополучие, долголетие.	Үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, үлзы хэжэ хургаха. Картон дээрэ няажа хургаха	Мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг
2	Үлзы 		
Март			
1	Жаргалай үлзы 	Үхибүүдые үлзы гэжэ үгэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ, удхыень тайлбарилжа үгэхэ. Үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, үлзы хэжэ хургаха Картон дээрэ няаха дадал үргэлжэлүүлхэ	Мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг
2	Уһанай үлзы 		
Апрель			

1	Мүнгэнэй үлзы 	Үхибүүдые үлзы гэжэ үгэтэй танилсуулга үргэлжэлүүлхэ, удхыень тайлбарилжа үгэхэ. Үхибүүдые мориной үһэ һамнажа, үнгыень тааруулжа, мушхаха, эмирхэ, гүрэхэ арга хэрэглэжэ, үлзы хэжэ һургаха	Мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг
2	Аза талаанай үлзы 	Картон дээрэ няаха дадал үргэлжэлүүлхэ	
Май			
1	«Хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза 	Үхибүүдые «Хониной эбэрнүүд» гэхэн угалзатай танилсуулха, удхыень тайлбарилжа үгэхэ Үхибүүдые «хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза хэжэ һургаха Картон дээрэ няаха дадал үргэлжэлүүлхэ	Мориной үһэн, һам, хайша, картон, клей, жэшээ харуулһан зураг
2	«Хониной эбэрнүүд» гэхэн угалза 		

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат	460837604057956529703830632163952415623550190511
Владелец	Будаева Бэла Александровна
Действителен	С 18.10.2023 по 17.10.2024